

Regeringens proposition

2013/14:161

En databas för övervakning av och tillsyn över
finansmarknaderna

Prop.
2013/14:161

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 6 mars 2014

Jan Björklund

Peter Norman
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition lämnas förslag till en ny lag om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna, vissa ändringar i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, ett antal lagar om finansiella marknader och företag samt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Förslagen innebär i huvudsak följande.

De bestämmelser som reglerar skyldigheten att lämna uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen anpassas för att de båda myndigheterna ska kunna anlita Statistiska centralbyrån för att samla in uppgifter som behövs för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Uppgifter som behövs för Riksbankens och Finansinspektionens övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ska få behandlas i en gemensam databas hos Statistiska centralbyrån. Riksbanken och Finansinspektionen ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen. Uppgifterna i databasen ska omfattas av sekretess motsvarande den som gäller när uppgifterna förekommer i Riksbankens eller Finansinspektionens verksamhet (tillsynssekretess).

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagförslag	6
2.1	Förslag till lag om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	9
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	10
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling	11
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat	12
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar	13
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	14
2.9	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	15
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	17
2.11	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	18
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar	19
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	20
3	Ärendet och dess beredning	21
4	Det finansiella systemet	21
4.1	Det finansiella systemets delar	21
4.2	Det finansiella systemets betydelse för samhällsekonomin	22
4.3	Finansiell stabilitet	23
4.3.1	Störningar i det finansiella systemet	23
4.3.2	Myndigheternas arbete för finansiell stabilitet	23
5	Riksbankens och Finansinspektionens insamling av finansiell information	24
5.1	Riksbanken	24
5.1.1	Uppgiftslämnarna	24
5.1.2	Vilka uppgifter samlas in?	25
5.2	Finansinspektionen	26
5.2.1	Uppgiftslämnarna	26
5.2.2	Vilka uppgifter samlas in?	26
2	6 Nuvarande reglering	27

6.1	Myndigheterna och deras uppgifter	27	Prop. 2013/14:161
6.1.1	Riksbanken	27	
6.1.2	Finansinspektionen	28	
6.1.3	Statistiska centralbyrån.....	28	
6.2	Uppgiftsskyldighet avseende finansiell information	29	
6.2.1	Bestämmelser i riksbankslagen.....	29	
6.2.2	Riksbankens föreskrifter.....	29	
6.2.3	Lagar om finansiella marknader och företag.....	30	
6.2.4	Finansinspektionens föreskrifter om periodisk rapportering av uppgifter	31	
6.3	Avtal mellan myndigheterna	31	
6.3.1	Avtal mellan Riksbanken och Statistiska centralbyrån	31	
6.3.2	Avtal mellan Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån.....	32	
6.4	Bestämmelser om offentlighet och sekretess.....	33	
6.4.1	Sekretess mellan och inom myndigheter	33	
6.4.2	Sekretess i statistikverksamhet	34	
6.4.3	Sekretess i tillsynsverksamhet avseende bankväsendet m.m.	35	
6.4.4	Konkurrerande sekretessbestämmelser.....	36	
6.4.5	Sekretessbrytande bestämmelser	36	
6.5	Skydd för den personliga integriteten.....	36	
6.5.1	Regeringsformen	36	
6.5.2	Personuppgiftslagen	36	
6.6	Informationssäkerhet	37	
6.7	EU-rättslig reglering om insamling av finansiell information	38	
6.7.1	Det europeiska centralbankssystemet.....	38	
6.7.2	Det europeiska systemet för finansiell tillsyn	39	
6.7.3	Det europeiska statistiksystemet.....	40	
7	Insamling av uppgifter för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna med stöd av Statistiska centralbyrån.....	41	
8	Anpassning av uppgiftsskyldigheten.....	45	
9	En gemensam databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	47	
10	Databasens ändamål	50	
11	Databasens innehåll.....	51	
12	Sekretess för uppgifterna i databasen.....	54	
13	Riksbankens och Finansinspektionens tillgång till uppgifterna i databasen.....	55	
14	Behörig myndighet inom det europeiska systemet för finansiell tillsyn.....	57	
15	Finansiering av Statistiska centralbyråns insamling av uppgifter åt Riksbanken och Finansinspektionen.....	58	

Prop. 2013/14:161	16	Insamling av uppgifter för Riksbankens betalningsbalansstatistik med stöd av Statistiska centralbyrån	59
	17	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	60
	18	Konsekvenser	61
	18.1	Ekonomiska konsekvenser	61
	18.2	Förslagets överensstämmelse med Sveriges skyldigheter som EU-medlem	61
	18.3	Ikraftträdande och särskilda informationsinsatser	62
	18.4	Övriga konsekvenser	62
	19	Författningskommentar	63
	19.1	Förslaget till lag om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	63
	19.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	67
	19.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	68
	19.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	68
	19.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling	69
	19.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat	69
	19.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar	69
	19.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	70
	19.9	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	70
	19.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	71
	19.11	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	72
	19.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar	72
	19.13	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	72
	Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet En databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (SOU 2012:79)	74
	Bilaga 2	Lagförslag i betänkandet En databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (SOU 2012:79)	79
	Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	93
	Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	94
	Bilaga 5	Lagrådets yttrande	109
		Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 mars 2014	110
		Rättsdatablad	111

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna,
2. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
3. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
4. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
5. lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
6. lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
7. lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar,
8. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
9. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
10. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
11. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043),
12. lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
13. lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § För Riksbankens övervakning av och Finansinspektionens tillsyn över finansmarknaderna ska det hos Statistiska centralbyrån finnas en särskild samling uppgifter som genom automatiserad behandling används för de ändamål som anges i 2 § (databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna).

Ändamål

2 § Uppgifter får behandlas i databasen för sammanställning och analys av information som behövs i

1. Riksbankens verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende,
2. Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, samt
3. Riksbankens, Finansinspektionens och Statistiska centralbyråns verksamheter för framställning av statistik.

Databasens innehåll

3 § I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 6 kap. 9 § första och andra styckena lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
2. 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
3. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
4. 7 kap. 4 § första stycket lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
5. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
6. 10 kap. 15 § första stycket och 16 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar,
7. 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
9. 14 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
10. 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
11. 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, och
12. artiklarna 99–101, 394, 415, 416, 430 och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om

tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012¹. Prop. 2013/14:161

4 § Uppgifter som avses i 3 § 1–11 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

5 § Personuppgifter får inte behandlas i databasen. Med personuppgifter avses detsamma som i personuppgiftslagen (1998:204).

Direktåtkomst

6 § Riksbanken ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen i bankens verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende samt i bankens verksamhet för framställning av statistik.

7 § Finansinspektionen ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen i inspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag samt i inspektionens verksamhet för framställning av statistik.

Kostnader

8 § Riksbanken ska svara för den del av Statistiska centralbyråns kostnader som föranleds av att uppgifter som avses i 3 § 1 lämnas till Statistiska centralbyrån i stället för till Riksbanken.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

¹ EUT L 176, 27.6.2013, s. 1 (Celex 32013R0575).

Prop. 2013/14:161 2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385)
om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank¹ ska införas två nya paragrafer, 6 kap. 10 och 11 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

10 §

Riksbanken får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 9 § första och andra styckena ska lämnas till Riksbanken i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån. Innan Riksbanken meddelar sådana föreskrifter ska banken samråda med Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån.

11 §

Riksbanken får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 9 § tredje stycket ska lämnas till Riksbanken i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

¹ Lagen omtryckt 1999:19.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Prop. 2013/14:161

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹

dels att 10 kap. 11 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 10 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

2 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § första stycket ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

11 §²

Fondbolag samt förvaltningsbolag och fondföretag som anges i 1 § första stycket ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet.

Fondbolag samt förvaltningsbolag och fondföretag som anges i 1 § första stycket ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

² Senaste lydelse 2008:282.

Prop. 2013/14:161 2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297)
om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 13 kap. 16 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 13 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

3 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 3 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

16 §

Kreditinstitut och utländska kreditinstitut med filial här i landet *skall* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet. Detsamma gäller sådana företag som avses i 4 kap. 3 § och som har filial här i landet.

Kreditinstitut och utländska kreditinstitut med filial här i landet *ska* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.* Detsamma gäller sådana företag som avses i 4 kap. 3 § och som har filial här i landet.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling

Prop. 2013/14:161

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2005:405) om försäkringsförmedling

dels att 7 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 7 kap. 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

4 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 4 § första stycket ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

7 §

Försäkringsförmedlare, sådana utländska försäkringsförmedlare som har inrättat filial här enligt 3 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 § och försäkringsföretag *skall* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet med anknytning till denna lag.

Försäkringsförmedlare, sådana utländska försäkringsförmedlare som har inrättat filial här enligt 3 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 § och försäkringsföretag *ska* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet med anknytning till denna lag *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Prop. 2013/14:161 2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531)
om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:531) om särskild tillsyn
över finansiella konglomerat

dels att 6 kap. 10 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 5 kap. 11 a §, av följande
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

11 a §

*Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer med-
delar föreskrifter om att vissa
uppgifter som enligt 10 och 11 §§
ska lämnas till Finansinspektionen
i stället ska lämnas till Statistiska
centralbyrån.*

6 kap.

10 §

Ett institut eller ett försäkrings-
företag som står under tillsyn
enligt denna lag *skall* bekosta
Finansinspektionens verksamhet
med årliga avgifter.

Om Finansinspektionen vid till-
synen enligt denna lag behöver
anlita någon med särskild fack-
kunskap för bedömning av en viss
fråga, *skall* kostnaden för detta
betalas av det institut eller det
försäkringsföretag som tillsynen
avser.

Ett institut eller ett försäkrings-
företag som står under tillsyn
enligt denna lag *ska med årliga
avgifter* bekosta Finansinspek-
tionens verksamhet *samt Statis-
tiska centralbyråns verksamhet
enligt lagen (2014:000) om en
databas för övervakning av och
tillsyn över finansmarknaderna.*

Om Finansinspektionen vid till-
synen enligt denna lag behöver
anlita någon med särskild fack-
kunskap för bedömning av en viss
fråga, *ska* kostnaden för detta
betalas av det institut eller det
försäkringsföretag som tillsynen
avser.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar Prop. 2013/14:161

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

dels att 10 kap. 20 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 10 kap. 16 a §, samt närmast före 10 kap. 16 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

Databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

16 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 15 § första stycket och 16 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

20 §

Institut som står under tillsyn enligt denna lag *skall* bekosta Finansinspektionens verksamhet *med årliga avgifter*.

Om Finansinspektionen behöver anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga vid tillsynen enligt denna lag, *skall* kostnaden för detta betalas av det institut som tillsynen avser.

Institut som står under tillsyn enligt denna lag *ska med årliga avgifter* bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna*.

Om Finansinspektionen behöver anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga vid tillsynen enligt denna lag, *ska* kostnaden för detta betalas av det institut som tillsynen avser.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Prop. 2013/14:161 2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528)
om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att 23 kap. 12 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 23 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

2 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § första stycket ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

12 §

Värdepappersinstitut, börser, clearingorganisationer samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige *skall* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet.

Värdepappersinstitut, börser, clearingorganisationer samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige *ska* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

2.9 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2013/14:161

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 30 kap. 30 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 30 kap. 8 § ska lyda ”Sekretessbrytande bestämmelser”,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 30 kap. 4 a och 8 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

4 a §

Sekretess gäller hos Statistiska centralbyrån i dess verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

1. för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos den som är skyldig att lämna uppgifter för tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, och

2. för uppgift om affärs- eller driftförhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den uppgiftsskyldige.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

8 a §

Sekretess enligt 4 a § första stycket hindrar inte att en uppgift lämnas till

1. Riksbanken i dess verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende,

2. Finansinspektionen i dess verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, eller

3. Riksbanken, Finansinspektionen eller Statistiska central-

30 §

Den tystnadsplikt som följer av 2 § första stycket första meningen, 4 § första stycket 2, 12 § första stycket och andra stycket 2, 13 §, 15 § första stycket 2, 23 § första stycket 2 och 27 § första stycket 2 och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 9 § andra meningen, 14 § andra meningen, 26 § andra meningen eller 29 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 24 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än affärs- och driftförhållanden för den som trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

Den tystnadsplikt som följer av 18 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om en enskilds personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarligt men.

Den tystnadsplikt som följer av 2 § första stycket första meningen, 4 § första stycket 2, 4 a § första stycket 2, 12 § första stycket och andra stycket 2, 13 §, 15 § första stycket 2, 23 § första stycket 2 och 27 § första stycket 2 och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 9 § andra meningen, 14 § andra meningen, 26 § andra meningen eller 29 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Prop. 2013/14:161

Härigenom föreskrivs att det i fråga om lagen (2010:751) om betaltjänster

dels att 8 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 8 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

7 §

Betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska med avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet.

Betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska med avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Prop. 2013/14:161 2.11 Förslag till lag om ändring i
försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)
dels att 14 kap. 7 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 14 kap. 5 a §, av följande
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

5 a §

*Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer med-
delar föreskrifter om att vissa
uppgifter som enligt 5 § ska
lämnas till Finansinspektionen i
stället ska lämnas till Statistiska
centralbyrån.*

7 §

Försäkringsföretag ska med
avgifter bidra till att täcka
kostnaderna för Finansinspek-
tionens verksamhet.

Försäkringsföretag ska med
avgifter bidra till att täcka
kostnaderna för Finansinspek-
tionens verksamhet *samt Statis-
tiska centralbyråns verksamhet
enligt lagen (2014:000) om en
databas för övervakning av och
tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Prop. 2013/14:161

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:755) om elektroniska pengar

dels att 5 kap. 7 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 5 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

2 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

7 §

Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska med avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet.

Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska med avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Prop. 2013/14:161 2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561)
om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

dels att 13 kap. 15 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 13 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

6 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 6 § första stycket ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

15 §

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag samt underrättelser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 345/2013 av den 17 april 2013 om europeiska riskkapitalfonder och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013 om europeiska fonder för socialt företagande.

För Finansinspektionens tillsyn enligt denna lag ska AIF-förvaltare som anges i 1 § betala en årlig avgift.

För Finansinspektionens tillsyn enligt denna lag *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna*, ska AIF-förvaltare som anges i 1 § betala en årlig avgift.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Regeringen beslutade den 26 maj 2011 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över finansmarknadsstatistiken och vilket ansvar Riksbanken, Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån har i detta avseende (dir. 2011:48).

Utredningen, som tog namnet 2011 års utredning om finansmarknadsstatistiken (Fi 2011:07), överlämnade i december 2012 betänkandet En databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (SOU 2012:79). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en sammanställning av dessa finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2012/4554).

I denna proposition behandlas de av betänkandets förslag som berör myndigheternas insamling av finansiell information och utbytet av sådan information mellan myndigheterna. De förslag i betänkandet som berör myndigheternas ansvar för den officiella statistiken för finansmarknaden avser regeringen att behandla i ett annat sammanhang.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 30 januari 2014 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Propositionens lagförslag har utformats i överensstämmelse med Lagrådets synpunkt. Lagrådets synpunkt behandlas i avsnitt 16. I förhållande till lagrådsremissen har dessutom vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Det finansiella systemet

4.1 Det finansiella systemets delar

Det finansiella systemet består av olika delar:

- aktörer,
- marknader,
- infrastruktur för betalningar och handel med värdepapper, samt
- lagstiftning och andra rättsregler.

Aktörerna utgörs av banker, försäkringsbolag, företag, hushåll och andra som använder det finansiella systemet.

På de finansiella marknaderna handlas olika former av värdepapper, exempelvis statsskuldväxlar, obligationer och aktier.

En annan del av det finansiella systemet utgörs av den infrastruktur som behövs för att genomföra betalningar och för att överlåta värdepapper. Det är bl.a. fråga om tekniska system. Till denna infrastruktur hör också de detaljerade regler och rutiner som gäller när betalningar genomförs eller värdepapper överläts genom de tekniska systemen.

4.2 Det finansiella systemets betydelse för samhällsekonomin

Det finansiella systemet har främst tre funktioner:

- förmedling av betalningar,
- omvandling av sparande till finansiering, och
- hantering av finansiella risker.

Förmedling av betalningar innebär att det finansiella systemet hjälper hushåll och företag när de behöver betala för varor eller tjänster. Om inte löner betalas ut i tid och räkningar kan betalas blir det snabbt kaos i ekonomin. I Sverige är det i huvudsak bankerna som förmedlar olika slags betalningstjänster och ser till att betalningar kan utföras. Förutom bankerna är de tekniska system där de faktiska överföringarna görs, dvs. den finansiella infrastrukturen, en förutsättning för att betalningsförmedlingen ska fungera. För transaktioner med värdepapper, där både betalning och värdepapper ska byta ägare, finns det tekniska system som hanterar varje steg i transaktionen från det att en kund lämnar en köp- eller säljinstruktion till sin bank till dess att affären är genomförd.

Omvandling av sparande till finansiering innebär att det finansiella systemet tar hand om sparandet i hushåll och företag och medverkar till att finansiera konsumtion och investeringar i till exempel bostäder och produktionskapital. Denna så kallade kapitalförsörjning innefattar alla former av finansiering, men en viktig del utgörs av krediter av olika slag. Hushåll och företag kan spara genom att göra insättningar i bank eller genom att köpa värdepapper på en marknad. Hushåll och företag som i stället vill låna kan göra det genom att ta banklån. För större företag finns det vanligtvis även möjlighet att låna genom att ge ut räntebärande värdepapper, så kallad marknadsfinansiering.

När banker lånar ut pengar omvandlar de kortfristig finansiering till långfristig utlåning. Med det menas att bankernas finansiering, dvs. kundernas insättningar och bankernas marknadsfinansiering, ska betalas tillbaka på begäran eller har en kort löptid, medan deras utlåning är långfristig. Denna så kallade löptidsomvandling är en mycket viktig tjänst eftersom den ger hushåll och företag möjlighet att spara med kort bindningstid, så att exempelvis insättningar kan användas för betalningar, samtidigt som de kan låna på lång tid, exempelvis vid bostadsköp eller för investeringar i en ny fabrik.

Omvandlingen av sparande till finansiering och av kortfristig finansiering till långsiktig utlåning är alltså av stor betydelse för ekonomin. Hushåll och företag kan behöva krediter för att överbrygga glapp mellan intäkter och utgifter på kort sikt. Brist på mer långfristiga krediter skulle kunna tvinga företag att avstå från investeringar och många hushåll skulle få svårt att köpa bostad.

Hantering av finansiella risker innebär att hushåll och företag har möjlighet att hantera sina risker genom att sprida och dela dem eller

omfördela risker till de aktörer som är intresserade av att mot ersättning bära dessa. Riskhanteringen har blivit allt viktigare i takt med att de finansiella marknaderna har utvecklats. Företag och banker som finansierar sig på internationella värdepappersmarknader kan exempelvis försäkra sig mot ränte- och valutarisker, dvs. de risker som orsakas av förändringar i räntenivåer och valutakurser, via de finansiella marknaderna. Exempelvis kan en pensionsförvaltare som placerar i obligationer vilja minska risken för en räntehöjning genom att sälja den risken på marknaden, samtidigt som förvaltaren kan vilja öka möjligheten till värdestegring genom att köpa risken för att den svenska kronan stiger i värde. Om riskhanteringen på de finansiella marknaderna inte fungerar kan många affärer försvåras och kanske till och med inte genomföras.

4.3 Finansiell stabilitet

Med finansiell stabilitet avses att det finansiella systemet kan upprätthålla sina grundläggande funktioner även vid en situation då det utsätts för störningar av olika slag. För att systemet ska vara stabilt är det centralt att finansmarknadens alla aktörer – hushåll, finansiella företag och icke-finansiella företag – har förtroende för att systemet fungerar.

4.3.1 Störningar i det finansiella systemet

Störningar kan uppstå i det finansiella systemet på grund av problem i de tekniska systemen för att genomföra betalningar eller för att omsätta värdepapper. Störningar av minst lika allvarligt slag kan uppstå om marknadsaktörernas förtroende för varandra minskar. Deras vilja att handla med varandra minskar då med följd att tillgången på finansiering blir sämre.

Banksektorn är särskilt känslig för störningar. Det beror på att bankerna omvandlar kortsiktig finansiering till långsiktig utlåning. En bank är därför beroende av att kontinuerligt kunna förnya sina kortfristiga skulder. Om marknadsaktörernas förtroende för banken försämras kan banken snabbt förlora denna finansiering.

De olika delarna i det finansiella systemet är nära kopplade till varandra. Sammankopplingen yttrar sig bland annat i att aktörer lånar av eller handlar med varandra i mycket stor omfattning. Samtidigt finansierar de sig ofta på samma marknader. Om ett problem uppstår i en del av det finansiella systemet – hos någon eller några aktörer, på en marknad eller i någon del av den finansiella infrastrukturen – kan det därför lätt och snabbt sprida sig till övriga delar av systemet.

4.3.2 Myndigheternas arbete för finansiell stabilitet

Riksbanken har som uppgift att främja ett effektivt och säkert betalningsväsende.

Finansinspektionens stabilitetsarbete har det dubbla syftet att bidra till stabilitet både hos det finansiella systemet som helhet och hos enskilda finansiella företag. Stabiliteten hos ett enskilt finansiellt företag är

Prop. 2013/14:161 betydelsefull för de sparare, försäkringstagare och andra aktörer som är beroende av att företaget kan fullgöra sina förpliktelser. Ett enskilt finansiellt företags stabilitet kan, som nämnts, även ha betydelse för det finansiella systemet som helhet.

På EU-nivå är Europeiska centralbanken och de europeiska finansiella tillsynsmyndigheterna viktiga i arbetet för finansiell stabilitet. Även andra myndigheters arbete bidrar till stabilitet i det finansiella systemet.

Ett viktigt underlag för myndigheternas arbete för finansiell stabilitet utgörs av den detaljerade finansiella information som myndigheterna samlar in.

5 Riksbankens och Finansinspektionens insamling av finansiell information

5.1 Riksbanken

Riksbanken samlar med stöd av lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, riksbankslagen, in en mängd uppgifter. Bestämmelserna beskrivs närmare i avsnitt 6.2.1.

5.1.1 Uppgiftslämnarna

Monetära finansinstitut

Den viktigaste kategorin av uppgiftslämnare är de drygt 170 monetära finansinstituten. Monetära finansinstitut innefattar banker, bostadsinstitut, finansbolag, kommun- och företagsfinansierande institut, monetära värdepappersbolag och penningmarknadsfonder. De är liksom andra företag som står under Finansinspektionens tillsyn skyldiga att lämna uppgifter till Riksbanken.

Instituten lämnar uppgifter en gång per månad, kvartal eller år. De institut som har större balansomslutning lämnar uppgifter med tätare intervall än de som har mindre balansomslutning. Insamling varje månad sker från de institut som svarar för 95 procent av institutens sammanlagda balansomslutning. För närvarande är det 32 institut som lämnar uppgifter varje månad och 68 institut som lämnar uppgifter en gång per kvartal. Övriga 71 institut lämnar uppgifter en gång per år.

Svenska utgivare av värdepapper

En annan kategori uppgiftslämnare är svenska utgivare av värdepapper. De värdepappersutgivare som omfattas är sådana som ger ut andra värdepapper än aktier och derivatinstrument.

Företag med utländska motparter eller utländska tillgångar eller skulder

För Riksbankens betalningsbalansstatistik samlar Riksbanken in uppgifter från de som utfört transaktioner med utländska motparter eller hållit tillgångar eller skulder med utlandsanknytning. Uppgiftslämnarna

till betalningsbalansstatistiken är i huvudsak stora finansiella och icke-finansiella företag med omfattande handel eller finansiella förhållanden med utlandet. Det gäller t.ex. de monetära finansinstituten, försäkringsbolag och industriföretag. Riksbanken gör även några urvalsundersökningar där också mindre och medelstora företag kan vara uppgiftslämnare.

Andra uppgiftslämnare

Riksbanken samlar inte enbart in uppgifter från dem som är uppgiftsskyldiga enligt lag. Riksbanken köper även in uppgifter från fastighetsmäklare och olika informationsföretag.

5.1.2 Vilka uppgifter samlas in?

Riksbankens finansmarknadsstatistik

Riksbankens finansmarknadsstatistik består av uppgifter om svenska monetära finansinstitut och de finansiella marknaderna. De uppgifter som samlas in ger en bild av

- den övergripande strukturen av de monetära finansinstituten tillgångar och skulder,
- utvecklingen av penningmängd och kreditgivning (in- och utlåning),
- de monetära finansinstituten balansräkningar,
- de monetära finansinstituten räntesättning, och
- värdepappersmarknaden (emission av värdepapper).

Uppgifterna samlas in på institutnivå. Det innebär att uppgifter samlas in om exempelvis en banks utlåning, bl.a. uppdelad på olika sektorer och löptider. Däremot kan inte uppgifter om bankens enskilda låntagare särskiljas.

Betalningsbalansstatistiken

Uppgifter till betalningsbalansstatistiken hämtas från en mängd olika undersökningar. Till största delen rör det sig om uppgifter från de rapporterade företagens egna resultat- och balansräkningar. Från bankerna förekommer också rapportering som avser kunders affärer med utlandet. Ett exempel på detta är när bankerna agerar som mellanhand mellan sina svenska och utländska kunder vid värdepappersaffärer.

Annan uppgiftsinsamling

Riksbanken samlar även in andra uppgifter, bl.a. likviditetsdata från bankerna, uppgifter om fastighetsförsäljningar, uppgifter om bankers och företags utländska finansiering, uppgifter om prisutvecklingen för handeln med finansiella tillgångar samt uppgifter om omsättningen på penning- och obligationsmarknaden.

I en rad lagar om finansiella marknader och företag finns bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen, se avsnitt 6.2.3. Med stöd av dessa bestämmelser samlar Finansinspektionen in en mängd uppgifter för sin tillsyn.

5.2.1 Uppgiftslämnarna

De som lämnar uppgifter till Finansinspektionen är de företag som står under Finansinspektionens tillsyn. Det gäller företag som erbjuder finansiella tjänster till allmänheten. Företagen delas i Finansinspektionens tillsyn in i följande kategorier:

- bank- och kreditmarknadsföretag,
- fondbolag,
- försäkringsföretag,
- värdepappersbolag,
- betaltjänstföretag, och
- försäkringsförmedlare.

De allra flesta av de företag som Finansinspektionens tillsyn omfattar är juridiska personer. Några är dock fysiska personer som bedriver sin verksamhet i enskild firma.

Av alla de företag som tillsynen omfattar är det för närvarande ca 500 som regelbundet lämnar finansiell information till Finansinspektionen. Antalet rapporterade enheter är dock fler, knappt 1 600. Det beror framför allt på att fondbolag lämnar rapporter för varje fond som de förvaltar.

5.2.2 Vilka uppgifter samlas in?

Periodisk rapportering

Finansinspektionen har meddelat detaljerade föreskrifter för olika kategorier av företag med bestämmelser om periodisk rapportering av finansiella uppgifter till Finansinspektionen, se avsnitt 6.2.4. Föreskrifter om periodisk rapportering finns för företag inom alla de kategorier som nämndes i avsnitt 5.2.1 utom försäkringsförmedlare.

För olika kategorier av företag gäller olika rapporteringsplaner. Försäkringsbolagen lämnar flest rapporter, upp till 19 rapporter varje år, medan andra företag som fondbolag av olika slag endast lämnar 2–3 rapporter per år. De periodiska rapporterna består sammanlagt av närmare 23 000 variabler.

Som ett exempel på uppgifter som samlas in kan nämnas att från banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag samlas uppgifter in om deras balans- och resultaträkningar. Uppgifter om bl.a. utlåning samlas in nedbrutet till olika mindre kategorier, exempelvis hur utlåningen till icke-finansiella företag fördelar sig på olika branscher.

Förutom de uppgifter som samlas in via det periodiska inrapporterings-systemet använder sig Finansinspektionen också av andra uppgifter som inhämtas i det löpande tillsynsarbetet. Det rör sig dels om insamlingar som sker regelbundet bl.a. gällande likviditetsrisker och kreditrisker, dels insamlingar som sker ad hoc-mässigt som till exempel uppgifter om stora exponeringar och insamling av uppgifter från kvartalsrapporter från instituten samt vissa bakgrundsdata.

Bolåneundersökningar

Finansinspektionen genomför årliga bolåneundersökningar. Vid dessa undersökningar samlas detaljerade uppgifter in från banker om enskilda bolånekunders inkomster och skulder. Även kvalitativa frågor ställs. Bolåneundersökningarna syftar dels till att ge underlag för bedömningar av hushållens förmåga att hantera sin skuldsättning vid ett högre ränteläge eller en sämre konjunktur, dels till att bedöma de enskilda institutens bostadsutlåning bl.a. avseende kreditbedömning och riskbenägenhet.

Andra uppgifter

Finansinspektionen samlar även in andra uppgifter. Här kan nämnas transaktionsrapportering för kontroll av marknadsmissbruk.

6 Nuvarande reglering

6.1 Myndigheterna och deras uppgifter

6.1.1 Riksbanken

Riksbanken är enligt 9 kap. 13 § regeringsformen rikets centralbank och en myndighet under riksdagen. Riksbanken har ansvaret för penningpolitiken.

I 1 kap. 1 § riksbankslagen anges att Riksbanken endast får bedriva eller ta del i sådan verksamhet som enligt lag ankommer på Riksbanken.

Förutom den i regeringsformen angivna uppgiften att ansvara för penningpolitiken ska Riksbanken också främja ett säkert och effektivt betalningsväsende (1 kap. 2 §).

I viktigare frågor som har samband med betalningssystemets stabilitet eller berör Finansinspektionens tillsynsverksamhet ska Riksbanken samråda med inspektionen. Vid ett sådant samråd ska Riksbanken lämna Finansinspektionen de uppgifter som behövs (4 kap. 3 §).

Riksbanken ska följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna samt vidta erforderliga penningpolitiska åtgärder (6 kap. 2 §).

De penningpolitiska åtgärderna anges i 6 kap. 5 och 6 §§. I 6 kap. 7 och 8 §§ ges Riksbanken även vissa befogenheter att vidta åtgärder som hänger samman med uppgiften att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Finansinspektionen ansvarar enligt 1 § förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen för bl.a. tillsyn, regelgivning och tillståndsprövning som rör finansiella marknader och finansiella företag (punkt 1). Inspektionen ansvarar även för att vidta åtgärder för att motverka finansiella obalanser i syfte att stabilisera kreditmarknaden, men med beaktande av åtgärdernas effekt på den ekonomiska utvecklingen (punkt 3).

Myndigheten ska inom ramen för egna beslut om resursfördelning och planering arbeta för att det finansiella systemet är stabilt och präglas av ett högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster. Myndigheten ska särskilt svara för att följa och analysera utvecklingen inom sitt ansvarsområde. Om myndigheten bedömer att instabilitet i finanssektorn riskerar att negativt påverka det svenska finansiella systemets funktionsätt, ska regeringen underrättas (2 §).

Vid två tillfällen per år ska Finansinspektionen i särskilda rapporter till regeringen redogöra för myndighetens analys och bedömning av den finansiella stabiliteten, de åtgärder som vidtagits och kan komma att vidtas för att motverka att finansiella obalanser uppstår, åtgärdernas effekter på samhällsekonomin samt behovet av utveckling av regler på området (3 § första stycket 5).

Enligt instruktionen ska Finansinspektionen samråda med olika myndigheter, bl.a. med Riksbanken i viktigare frågor som har samband med betalningssystemets stabilitet eller som berör Riksbankens ansvar för valuta- och kreditpolitiken och för betalningsväsendet. Finansinspektionen ska lämna de uppgifter som behövs till de myndigheter med vilka samrådet sker (7 §).

6.1.3 Statistiska centralbyrån

Statistiska centralbyrån, SCB, ansvarar enligt 1 § förordningen (2007:762) med instruktion för Statistiska centralbyrån för officiell statistik och för annan statlig statistik. Enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken är SCB statistikansvarig myndighet för en lång rad statistikområden. Enligt 2 § i instruktionen har SCB utöver det till uppgift att

- utveckla, framställa och sprida statlig statistik,
- samordna överlämnandet av statistiska uppgifter till internationella organisationer, och
- samordna det statliga statistiksystemet.

SCB ska i mån av resurser utföra uppdrag inom sitt verksamhetsområde åt en myndighet, och får åta sig sådana uppdrag även från andra uppdragsgivare (4 §).

6.2.1 Bestämmelser i riksbankslagen

I 6 kap. 9 § riksbankslagen finns bestämmelser om olika aktörers skyldighet att lämna uppgifter till Riksbanken. Uppgifterna ska lämnas efter anmodan.

Finansinstitut och andra företag som står under Finansinspektionens tillsyn ska lämna de uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att

- följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna, och
- övervaka betalningssystemets stabilitet (paragrafens första stycke).

Svenska utgivare av värdepapper ska lämna de uppgifter om emitterade värdepapper som Riksbanken anser nödvändiga för de båda nämnda ändamålen (andra stycket).

Den som för egen eller annans räkning har utfört transaktioner med utländsk motpart eller hållit tillgångar och skulder med utlandsanknytning är skyldig att lämna de uppgifter som behövs som underlag för Riksbankens betalningsbalansstatistik och för statistik över utlandsställningen (tredje stycket).

Riksbanken får utfärda närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten (fjärde stycket).

Riksbanken får meddela de förelägganden som behövs för att föreskrifterna om uppgiftsskyldighet ska efterlevas. Ett sådant föreläggande får förenas med vite (11 kap. 2 a §).

Den som underlåter att fullgöra sin uppgiftsskyldighet eller lämnar oriktig uppgift när skyldigheten fullgörs kan i vissa fall dömas till böter, om gärningen inte omfattas av ett vitesföreläggande (11 kap. 3 §).

6.2.2 Riksbankens föreskrifter

Föreskrifter om rapportering av finansmarknadsstatistik

Riksbankens föreskrifter (RBFS 2010:1) och allmänna råd om instituts rapportering av finansmarknadsstatistik innehåller bestämmelser om finansiella företags och filialers rapportering till Riksbanken. Enligt 1 § är det fråga om uppgifter för statistikändamål samt uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna och för att övervaka betalningssystemets stabilitet.

Vilka institut som är skyldiga att lämna uppgifter framgår av 2 §. Det är bl.a. fråga om banker, kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag, pensionssparinstitut och svenska filialer till utländska företag.

Olika institut ska lämna följande rapporter (3 §).

- MFI-rapporten: en särskild balansräkning som visar institutets tillgångar, skulder, eget kapital och vissa särskilda förhållanden (se även 5 §).
- Räntestatistik: uppgifter om belopp och räntesatser avseende in- och utlåning till svenska icke-finansiella företag, hushåll och hushållens icke-vinstdrivande organisationer (se även 13 §).

- Prop. 2013/14:161
- RUTS-rapporten: institutets fordringar och skulder i förhållande till utlandet (se även 17 §).
 - BIS Derivat: institutets innehav av derivatinstrument (se även 20 §).
 - Emissionsstatistik: uppgifter om certifikatprogram, samt obligations- och förlagslån som institutet gett ut för egen räkning eller medverkat i som emissionsinstitut (se även 24 §).
 - Individuellt pensionssparande – RIPS: värdet på de tillgångar som avser institutets pensionssparrörelse (se även 28 §).

Föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter om emitterade värdepapper

Enligt Riksbankens föreskrifter (RBFS 2012:1) om skyldighet att lämna uppgifter om emitterade värdepapper är utgivare av värdepapper skyldiga att rapportera vissa uppgifter till Riksbanken.

Rapporteringskyldiga är svenska juridiska personer och utländska filialer med verksamhet i Sverige om de av Riksbanken har anmodats att rapportera (2 §).

Rapporteringen ska avse samtliga värdepapper, utom aktier och derivatinstrument, som getts ut av rapportören för egen räkning och har ett ISIN (International Securities Identification Number) (3 §). För varje värdepapper ska uppgifter lämnas om bl.a. utestående belopp, förfalldag, ränta och ränteberäkning, vilken valuta värdepappret är emitterat i, vilken typ av värdepapper det är samt under vilken typ av säkerhet värdepappret är emitterat (8–23 §§).

Föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter till betalningsbalansstatistiken

Riksbankens föreskrifter (RBFS 2002:4) om skyldighet att lämna uppgifter till Riksbanken för statistiken över Sveriges betalningsbalans och utlandsställning innehåller bestämmelser om olika aktörers lämnande av uppgifter om gränsöverskridande transaktioner.

6.2.3 Lagar om finansiella marknader och företag

Bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över finansiella marknader och företag finns spridda i ett flertal lagar. I dessa lagar finns framför allt bestämmelser om hur de olika företagen ska bedriva sin verksamhet. De innehåller också bestämmelser om vilka företag som tillsynen ska avse och om företagens skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen. Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i bl.a. följande lagrum:

- 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- 7 kap. 4 § första stycket lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
- 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
- 10 kap. 15 § första stycket och 16 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar,
- 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

- 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
- 14 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
- 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar, och
- 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om alternativa investeringsfonder.

Flera av bestämmelserna om uppgiftsskyldighet är så generellt utformade att de ger Finansinspektionen rätt att begära i stort sett vilka uppgifter som helst. Andra bestämmelser avser skyldighet att lämna uppgifter om särskilt angivna förhållanden.

I de uppräknade lagarna bemyndigas regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, att meddela föreskrifter om tillämpningen av bl.a. de olika bestämmelserna om uppgiftsskyldighet. De nämnda lagarna innehåller även bestämmelser om förseningsavgift för det fall ett företag inte i tid lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av respektive lag.

6.2.4 Finansinspektionens föreskrifter om periodisk rapportering av uppgifter

Finansinspektionen har med stöd av bemyndiganden i de olika lagarna om finansiella marknader och företag samt med stöd av förordningar i anslutning till dessa lagar meddelat detaljerade föreskrifter om tillämpningen av dem. I dessa föreskrifter finns bl.a. bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Vissa författningar gäller enbart uppgiftsskyldighet.

Här behandlas endast föreskrifter om periodisk rapportering, dvs. föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter med viss periodicitet. I vissa av föreskrifterna om periodisk rapportering avser uppgiftsskyldigheten även skyldigheten att lämna uppgifter enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Föreskrifterna grundar sig i dessa fall på ett bemyndigande i förordningen om den officiella statistiken.

Av de lagar som innehåller de grundläggande bestämmelserna om uppgiftsskyldighet framgår att det är till Finansinspektionen som uppgifterna ska lämnas. Av Finansinspektionens föreskrifter framgår direkt vilka kategorier av företag som ska lämna uppgifter, de uppgifter som ska lämnas samt när och hur det ska göras. Det krävs således inte några ytterligare beslut av Finansinspektionen för att uppgiftsskyldigheten ska inträda.

6.3 Avtal mellan myndigheterna

6.3.1 Avtal mellan Riksbanken och Statistiska centralbyrån

Avtal om finansmarknadsstatistik

Sedan 2003 producerar SCB finansmarknadsstatistik på uppdrag av Riksbanken. Uppdragets innehåll beskrivs i ett avtal om produktion av finansmarknadsstatistik som företrädare för Riksbanken och SCB

Prop. 2013/14:161 undertecknat. Riksbanken ska erlægga en årlig ersättning till SCB som för 2013 uppgår till 13 miljoner kronor.

Enligt avtalet åtar sig SCB att för Riksbankens räkning producera finansmarknadsstatistik. I åtagandet ingår bl.a. insamling, granskning, rättning, resultatframställning, publicering, återrapportering till Riksbanken, rapportering till intressenter, underhåll av blanketter och riktlinjer och lagring. Riksbanken får på det sätt Riksbanken finner lämpligt använda statistiken i det egna arbetet. SCB ska på begäran leverera uppgifter ur statistiken till Riksbanken.

Bland avtalsbestämmelserna kan i övrigt följande noteras. SCB får, med beaktande av gällande sekretessregler, disponera grundmaterialet för bearbetning och spridning eller försäljning till tredje man. Parterna ansvarar inom sina respektive verksamheter för tillämpning av reglerna om offentlighet och sekretess. Skiljer sig tillämpningen åt mellan parterna när det gäller utlämnande av uppgifter har Riksbanken tolkningsföreträde. I fall då Riksbanken beslutar att lämna ut uppgifter som omfattas av avtalet ska SCB genomföra det praktiska utlämnandet av uppgifterna. För det fall uppdraget skulle förutsätta personuppgiftsbehandling anges i avtalet att behandlingen ska ske i enlighet med reglerna i lagen och förordningen om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen (1998:204).

Avtal om betalningsbalansstatistik

Sedan 2007 har SCB även haft i uppdrag att producera betalningsbalansstatistik åt Riksbanken. I uppdraget ingår att samla in, kvalitetsgranska, sammanställa, rapportera och publicera statistik över Sveriges betalningsbalans och utlandsställning för Riksbankens räkning. De insamlade uppgifterna används inte för Riksbankens övervakning och behandlas därför inte närmare här.

6.3.2 Avtal mellan Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån

På uppdrag av Finansinspektionen har SCB sedan 1995 producerat den officiella statistik som Finansinspektionen ansvarar för enligt förordningen om den officiella statistiken, utom den del som avser försäkringsverksamhet. Sedan 2006 har SCB haft Finansinspektionens uppdrag att producera all den officiella statistik som Finansinspektionen ansvarar för.

Uppdragets innehåll beskrivs i ett avtal om finansmarknadsstatistik som företrädare för Finansinspektionen och SCB har undertecknat. Enligt avtalet ska SCB svara för uppgiftsinsamling, statistikframställning och vissa därmed sammanhängande tjänster och produkter mot en betalning som för 2012 uppgick till 13 miljoner kronor.

Finansinspektionen ska enligt avtalet leverera primärdata till undersökningar som specificeras i en bilaga. SCB har enligt avtalet rätt att framställa och nyttja en kopia av slutliga observationsregister samt annat material som upprättats med anledning av avtalet för att i sin uppdragsverksamhet och eljest framställa annan statistik än den som omfattas av avtalet.

Enligt 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen, TF, ska varje svensk medborgare ha rätt att ta del av allmänna handlingar. Samma rätt har enligt 14 kap. 5 § TF utländska medborgare förutsatt att rätten inte har begränsats i lag. Några sådana begränsningar har inte gjorts. I TF regleras även vad som avses med allmänna handlingar.

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, innehåller bestämmelser som innebär begränsningar i den rätt för enskilda att ta del av allmänna handlingar som följer av TF.

6.4.1 Sekretess mellan och inom myndigheter

Offentlighets- och sekretesslagen reglerar också sekretess mellan myndigheter. Enligt 8 kap. 1 § OSL får en uppgift för vilken sekretess gäller enligt OSL inte röjas för andra myndigheter, om inte annat anges i OSL eller i lag eller förordning som OSL hänvisar till.

Enligt 8 kap. 2 § OSL ska vad som föreskrivs om sekretess mot andra myndigheter i 1 § och vad som föreskrivs i andra bestämmelser i OSL om uppgiftslämnande till andra myndigheter och överföring av sekretess mellan myndigheter, gälla också olika verksamhetsgrenar inom en myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra.

Det sagda innebär att, om det finns självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet, sekretessbelagda uppgifter inte fritt ska kunna lämnas mellan dessa verksamhetsgrenar.

Vad som är att betrakta som en självständig verksamhetsgren har varit föremål för överväganden i flera lagstiftningsärenden och i uttalanden av JO m.fl. Frågan om det föreligger sekretess mellan olika verksamheter behandlades i ett antal propositioner under sekretesslagens (1980:100) tid. I dessa propositioner anfördes att, om olika delar av en myndighet har att tillämpa olika sekretessbestämmelser, de får anses utgöra olika verksamhetsgrenar i sekretesslagens mening (se prop. 2007/08:126 s. 162 och där gjorda hänvisningar).

När OSL infördes överfördes sekretesslagens motsvarande bestämmelse till nämnda 8 kap. 2 § OSL. I propositionen med förslag till OSL uppmärksammades emellertid att det var en ofrånkomlig följd redan av sekretesslagens systematik att en myndighet kunde ha att tillämpa såväl sekretessbestämmelser till skydd för allmänna intressen som sekretessbestämmelser till skydd för enskilda intressen utan att det var fråga om olika verksamhetsgrenar i sekretesslagens mening. Det kunde vidare noteras att sekretessregleringen avseende vissa områden hade delats upp på flera paragrafer i följd utan att det för den skull kunde avses vara fråga om olika verksamhetsgrenar i sekretesslagens mening. Regeringen ansåg därför att det faktum att en myndighet har att tillämpa olika sekretessbestämmelser inte med automatik innebär att det finns olika verksamhetsgrenar inom myndigheten. Om det däremot finns olika delar av en myndighets verksamhet som har att tillämpa sinsemellan helt olika ”set av sekretessbestämmelser” är det fråga om olika verksamhetsgrenar i sekretesslagens mening (prop. 2008/09:150 s. 356–359).

Prop. 2013/14:161 Huruvida de olika verksamhetsgrenarna är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra beror dock på hur verksamheten hos myndigheten i fråga har organiserats (prop. 2007/08:126 s. 202).

6.4.2 Sekretess i statistikverksamhet

Enligt 24 kap. 8 § OSL gäller sekretess i sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik för uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Uppgift som behövs för forsknings- eller statistikändamål och uppgift som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförlig till den enskilde, får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Selektessens föremål

Selektessens föremål utgörs av uppgifter som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Härigenom skyddas inte bara sådana uppgifter som innehåller identitetsbeteckningar som namn och personnummer på en enskild utan även uppgifter som över huvud taget kan – direkt eller indirekt – hänföras till en viss enskild (Lenberg m.fl., Offentlighets- och selektesslagen En kommentar s. 24:8:2).

Selektessens räckvidd

Statistikselektessen gäller i första hand i särskild verksamhet som avser framställning av statistik.

När det gäller verksamhet för framställning av statistik sägs i förarbetena till bestämmelsen att det är fråga om en allmänt utredande verksamhet utan anknytning till något särskilt ärende (prop. 1979/80:2 del A s. 263). Ett typexempel utgörs av framställningen av den officiella statistiken, som enligt 3 § lagen om den officiella statistiken ska finnas för allmän information, utredningsverksamhet och forskning.

En myndighet som ägnar sig huvudsakligen åt framställning av statistik är SCB. Andra myndigheter, framför allt de som är statistikansvariga myndigheter enligt förordningen om den officiella statistiken, ägnar sig till stor del åt annan verksamhet, men även åt verksamhet för framställning av statistik.

Statistik framställs även i verksamhet som inte alls har statistikframställning som sitt främsta mål. Ett exempel utgörs av Finansinspektionens tillsynsverksamhet, i vilken det samlas in en mängd uppgifter som sammanställs och bearbetas med statistiska metoder och som läggs till grund för inspektionens tillsynsåtgärder.

Bestämmelsen om statistikselektess är inte tillämplig i all verksamhet som avser framställning av statistik, utan endast ”särskild verksamhet”. Med särskild verksamhet avses verksamhet som är skild från annan verksamhet hos myndigheten. Utmärkande är att verksamheten är organiserad som en egen enhet eller liknande (prop. 1979/80:2 del A s. 263). Se också avsnitt 6.4.1.

Vid bedömningen av frågan om en särskild verksamhet är en verksamhet för framställning av statistik måste en helhetsbedömning göras av verksamheten. Om den särskilda verksamhetens huvudsakliga syfte är att framställa statistik är bestämmelserna om statistiksekretess tillämpliga. Å andra sidan är bestämmelserna inte tillämpliga i en verksamhet som inte har statistikframställning som sitt främsta syfte även om det i den verksamheten skulle förekomma insamling eller bearbetning av uppgifter med hjälp av statistiska metoder.

För att en särskild verksamhet ska anses som en verksamhet för framställning av statistik är det inte nödvändigt att verksamheten leder till en slutlig statistikprodukt. Det kan vara tillräckligt att det inom verksamheten samlas in uppgifter som i en annan myndighets särskilda verksamhet bearbetas vidare, analyseras och redovisas. En förutsättning är dock att den andra myndighetens särskilda verksamhet kan karaktäriseras som en verksamhet för framställning av statistik (jfr prop. 1979/80:2 del A s. 265).

För statistiksekretessens räckvidd saknar det således betydelse varifrån uppgifterna kommer eller hur de har kommit till myndigheten. Avgörande är i stället den verksamhet i vilken de förekommer. En och samma uppgift hos en myndighet kan därför vara offentlig när den behandlas hos en handläggande avdelning, men sekretessreglerad hos en avdelning som framställer statistik (prop. 1979/80:2 del A s. 263).

Sekretessens styrka

Statistiksekretessen är enligt huvudregeln absolut. Det innebär att uppgifter som omfattas av huvudregeln inte får lämnas ut över huvud taget.

Enligt undantagsregeln för bl.a. uppgifter som behövs för forsknings- och statistikändamål får sådana uppgifter lämnas ut, ”om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men”, dvs. en presumtion för sekretess (s.k. omvänt skaderekvisit).

6.4.3 Sekretess i tillsynsverksamhet avseende bankväsendet m.m.

Enligt 30 kap. 4 § OSL gäller sekretess i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet, dels för uppgifter om affärs- och driftförhållanden hos den som myndighetens verksamhet avser (punkt 1), dels för uppgifter om ekonomiska och personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som myndighetens verksamhet avser (punkt 2).

När det gäller affärs- och driftförhållanden hos den som tillståndsgivningen eller tillsynen avser gäller sekretess om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, dvs. en presumtion för offentlighet (s.k. rakt skaderekvisit). För de s.k. tredjemansuppgifterna, dvs. uppgifter om dem som är kunder eller står i något liknande förhållande till den som tillståndsgivningen eller tillsynen avser, gäller absolut sekretess.

Prop. 2013/14:161 Finansinspektionens tillsyn omfattas självfallet av bestämmelsen. Ordet tillsyn ska enligt sekretesslagens förarbeten inte ges en alltför snäv tolkning utan får anses omfatta alla de fall där en myndighet har en övervakande eller styrande funktion i förhållande till näringslivet (prop. 1979/80:2 Del A s. 235). Med den innebörden torde även Riksbankens arbete med att övervaka betalningssystemets stabilitet kunna hänföras till sådan tillsyn som nämns i 30 kap. 4 § OSL.

6.4.4 Konkurrerande sekretessbestämmelser

Om flera sekretessbestämmelser är tillämpliga på en och samma uppgift, och prövningen resulterar i att uppgiften inte är sekretessbelagd enligt en bestämmelse men omfattas av sekretess enligt en annan, har enligt 7 kap. 3 § OSL den bestämmelse företräde som innebär att uppgiften är sekretessbelagd, om inte annat anges i OSL.

6.4.5 Sekretessbrytande bestämmelser

Enligt 10 kap. 28 § OSL hindrar sekretess inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. De tidigare nämnda bestämmelserna i 4 kap. 3 § riksbankslagen och 7 § förordningen med instruktion för Finansinspektionen utgör sådana sekretessbrytande bestämmelser.

6.5 Skydd för den personliga integriteten

6.5.1 Regeringsformen

I den s.k. fri- och rättighetskatalogen i 2 kap. regeringsformen anges i 6 § andra stycket att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Enligt 2 kap. 20 § regeringsformen får bl.a. denna rätt under vissa närmare angivna förutsättningar begränsas genom lag.

6.5.2 Personuppgiftslagen

Personuppgiftslagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet).

Personuppgiftslagen syftar till att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter (1 §). Till skillnad från bestämmelsen i regeringsformen ger lagen skydd inte enbart mot integritetsintrång från det allmänna utan också från enskilda.

Personuppgiftslagen gäller för sådan behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad. Lagen gäller även för annan behandling av personuppgifter, om uppgifterna ingår i eller är avsedda att

ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier (5 §).

Med personuppgifter avses i personuppgiftslagen all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet (3 §). Uppgifter om juridiska personer omfattas inte av definitionen. Däremot anses uppgifter om en enskild firma omfattade, eftersom innehavaren av en sådan firma alltid är en enda fysisk person och uppgifterna om firman kan hänföras till den personen.

Med behandling (av personuppgifter) menas varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, t.ex. insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, återvinning, inhämtande, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring (3 §).

Personuppgiftslagen innehåller ett antal grundläggande krav på all behandling av personuppgifter. Bland annat gäller att personuppgifter får samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål samt att personuppgifter inte ska behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in (9 §).

Personuppgiftslagen anger även när behandling av personuppgifter är tillåten (10–12 §§). Särskilda bestämmelser gäller för det som i personuppgiftslagen definieras som känsliga personuppgifter, nämligen uppgifter om ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening samt hälsa och sexualliv (13 §). Särskilda bestämmelser gäller även för personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål m.m. (21 §), och för uppgifter om personnummer och samordningsnummer (22 §).

6.6 Informationssäkerhet

Med informationssäkerhet avses säkerhet för informationstillgångar avseende förmågan att upprätthålla önskad konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet (Terminologi för informationssäkerhet, SIS HB 550, utgåva 3).

För Riksbankens verksamhet finns det inte några särskilda författningsbestämmelser om informationssäkerhet.

För myndigheter under regeringen gäller förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Med krisberedskap avses enligt 4 § bl.a. att säkra kryptografiska funktioner. Enligt 30 a § ansvarar varje myndighet för att egna informationshanteringssystem uppfyller sådana grundläggande och särskilda säkerhetskrav att myndighetens verksamhet kan utföras på ett tillfredsställande sätt. Därvid ska behovet av säkra ledningssystem särskilt beaktas. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har meddelat föreskrifter om sådana säkerhetskrav som avses i 30 a § krisberedskapsförordningen. Av 4 § MSB:s föreskrifter om statliga myndigheters informationssäkerhet (MSBFS 2009:10) framgår bl.a. att en myndighet i sitt arbete med att upprätthålla säkerhet i sin

Prop. 2013/14:161 informationshantering ska tillämpa ett ledningssystem för informations-säkerhet.

För myndigheter under regeringen gäller även förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte. Enligt 2 § ska en myndighet i sin verksamhet främja utvecklingen av ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen.

6.7 EU-rättslig reglering om insamling av finansiell information

6.7.1 Det europeiska centralbankssystemet

Det europeiska centralbankssystemet och Eurosystemet

Europeiska centralbanken (ECB) och de nationella centralbankerna i EU:s medlemsstater bildar det europeiska centralbankssystemet (ECBS). Vid sidan om ECBS finns även Eurosystemet som utgörs av ECB och de nationella centralbankerna i de medlemsstater som har euron som valuta.

Grundläggande bestämmelser om ECBS och ECB finns i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och i Stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken. I artikel 127 i EUF-fördraget anges målen för ECBS och dess viktigaste uppgifter. Huvudmålet ska vara att upprätthålla prisstabilitet. ECBS ska i övrigt bl.a. främja ett väl fungerande betalningssystem samt medverka till att de behöriga myndigheterna smidigt kan genomföra sin politik när det gäller tillsyn över kreditinstitut och det finansiella systemets stabilitet. För att fullgöra dessa och vissa andra uppgifter ska ECB enligt artikel 132 utfärda förordningar, fatta beslut och avge yttranden. Enligt artikel 139 ska bestämmelserna om målen och uppgifterna för ECBS i artikel 127 och om ECB:s akter i artikel 132 inte tillämpas på medlemsstater ”beträffande vilka rådet inte har beslutat att de uppfyller de nödvändiga villkoren för införandet av euron”. Något sådant beslut har inte fattats beträffande Sverige. Sverige är således inte bundet av ECB:s förordningar.

Bestämmelser om uppgiftsinsamling

I artikel 5 i Stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken finns det bestämmelser om insamling av statistiska uppgifter. För att utföra ECBS:s uppgifter ska ECB med de nationella centralbankernas stöd samla in de statistiska uppgifter som behövs. Rådet ska fastställa kretsen av uppgiftsskyldiga fysiska och juridiska personer, sekretessföreskrifter samt lämpliga bestämmelser om genomförande och påföljder. Sådana bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2533/98 om Europeiska centralbankens insamling av statistiska uppgifter.

Enligt rådets förordning får ECB anta förordningar som gäller utformning och genomförande av de rapporteringskrav på statistiska uppgifter som banken ålägger den faktiska rapporteringspopulationen.

ECB:s befogenhet är dock begränsad till de medlemsstater som har euron som valuta (artiklarna 5.1 och 1.3). Prop. 2013/14:161

Förordningen innehåller även bestämmelser om konfidentialitet. ECBS ska använda konfidentiella statistiska uppgifter uteslutande för fullgörandet av ECBS uppgifter, utom i vissa situationer. Bland annat nämns när det gäller nationella centralbanker situationer då de ifrågavarande statistiska uppgifterna används inom tillsynsverksamheten (artikel 8.1).

6.7.2 Det europeiska systemet för finansiell tillsyn

EU-organ och behöriga myndigheter i medlemsstaterna

EU har inrättat tre myndigheter för finansiell tillsyn: Europeiska bankmyndigheten (EBA), Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma). De bildar det europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS) tillsammans med Europeiska systemrisknämnden (ESRB), den gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna och de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. I Sverige är det Finansinspektionen som är behörig myndighet. Medlemsstaterna ska utse en eller flera behöriga myndigheter och underrätta de europeiska tillsynsmyndigheterna om hur ansvaret mellan dem fördelats.

De europeiska tillsynsmyndigheternas uppgifter

Till de tre europeiska tillsynsmyndigheternas uppgifter hör att bidra till upprättandet av gemensamma standarder och metoder för reglering och tillsyn, bidra till en konsekvent tillämpning av rättsligt bindande unionsakter samt övervaka och bedöma marknadens utveckling. För att fullgöra sina uppgifter ska myndigheterna bl.a. utarbeta förslag till s.k. tekniska standarder för tillsyn och för genomförande samt samla in nödvändiga uppgifter om finansinstitut. Tekniska standarder antas av kommissionen genom en förordning eller ett beslut och blir därigenom bindande och direkt tillämpliga i medlemsstaterna.

De europeiska tillsynsmyndigheternas befogenheter preciseras närmare i ett antal sektorsdirektiv. I sektorsdirektiven anges ett antal områden inom vilka tillsynsmyndigheterna får utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn. Det gäller exempelvis skyldigheten att lämna uppgifter i samband med förvärv av kvalificerade andelar i kreditinstitut och i samband med etablering av en filial till ett kreditinstitut i en annan medlemsstat. Däremot innehåller sektorsdirektiven inte några bestämmelser om periodisk rapportering av uppgifter om företagets verksamhet.

De behöriga myndigheternas uppgifter i medlemsstaterna

Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska enligt de olika direktiven ansvara för tillsyn. De behöriga myndigheterna ska ges alla tillsyns- och utredningsbefogenheter som de behöver för att utföra sina uppgifter. Dessa befogenheter kan utövas på olika sätt. Befogenheterna kan utövas direkt av den behöriga myndigheten eller i samarbete med andra

Prop. 2013/14:161 myndigheter. Befogenheterna kan även utövas på eget ansvar genom delegering eller genom ansökan hos behöriga rättsliga myndigheter. De behöriga myndigheternas befogenheter utgörs av olika kontroll- och tvångsåtgärder.

Nya bestämmelser om uppgiftslämnande

Europaparlamentet och rådet har beslutat ett nytt sektorsdirektiv, kapitaltäckningsdirektivet¹, som ersätter två tidigare direktiv. Kapitaltäckningsdirektivet skulle ha varit genomfört senast den 31 december 2013. Från och med den 1 januari 2014 ska även en förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag, tillsynsförordningen, tillämpas.² Tillsynsförordningen innehåller bl.a. bestämmelser om skyldighet för företagen att återkommande lämna uppgifter om sin verksamhet.

Bestämmelser om uppgiftsskyldigheten finns i artiklarna 99–101, 394, 415, 416, 430 och 451 i förordningen. Uppgifterna ska lämnas till medlemsstaternas behöriga myndigheter. EBA får enligt förordningen i uppgift att utarbeta tekniska standarder för genomförande avseende rapporteringsformat, intervall och datum för rapporteringen samt it-lösningar för rapporteringen. Kommissionen ges i tillsynsförordningen befogenhet att genom förordning anta sådana tekniska standarder för genomförande. Kommissionens förordningar med tekniska standarder blir direkt tillämpliga i Sverige.

6.7.3 Det europeiska statistiksystemet

Förordningen (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik innehåller bestämmelser om utveckling, framställning och spridning av europeisk statistik.

Det europeiska statistiksystemet (ESS) beskrivs i förordningen som ett partnerskap mellan gemenskapens (numera unionens) statistikmyndighet, dvs. kommissionen (Eurostat), och de nationella statistikbyråerna och andra nationella myndigheter som i medlemsstaterna ansvarar för att utveckla, framställa och sprida europeisk statistik (artikel 4).

Den europeiska statistiken definieras enligt förordningen i ”programmet för europeisk statistik” (artikel 1). Det nuvarande programmet gäller för perioden 2013–2017 (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 99/2013 om programmet för europeisk statistik 2013–2017). I programmet fastställs inriktningar, huvudområden och mål för åtgärder som planeras för perioden. Det pekas också ut viktiga initiativ för utvecklingen av den europeiska statistiken under perioden.

I förordningen definieras statistik som kvantitativ och kvalitativ, aggregerad och representativ information som beskriver en gemensam egenskap hos en bestämd population. Konfidentiella uppgifter definieras som data som gör det möjligt att antingen direkt eller indirekt identifiera

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

de statistiska objekten och därmed röja uppgifter om enskilda. För att avgöra om ett statistiskt objekt kan identifieras ska alla relevanta sätt som en utomstående rimligen kan använda för att identifiera det statistiska objektet beaktas (artikel 3).

Bestämmelser om statistisk konfidentialitet finns i artiklarna 20–26. Syftet med bestämmelserna är att se till att konfidentiella uppgifter används uteslutande för statistiska ändamål och att förhindra otillåtet röjande. Konfidentiella uppgifter som erhållits uteslutande för framställning av europeisk statistik ska användas av nationella myndigheter och Eurostat uteslutande för statistiska ändamål såvida inte det statistiska objektet otvetydigt har gett sitt medgivande till att de används för andra ändamål (artikel 20).

Konfidentiella uppgifter får under vissa förutsättningar överföras mellan de myndigheter som ingår i ESS och ECBS, se avsnitt 6.6.1. All annan överföring ska godkännas av den myndighet som samlat in uppgifterna (artikel 21.1–21.3).

Nationella bestämmelser om statistisk konfidentialitet får inte åberopas för att hindra överföring av konfidentiella uppgifter till myndigheter som ingår i ESS och ECBS om överföringen föreskrivs i en rättsakt från Europaparlamentet och rådet som har antagits enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet (artikel 21.4).

7 Insamling av uppgifter för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna med stöd av Statistiska centralbyrån

Regeringens bedömning: Riksbanken och Finansinspektionen bör få anlita Statistiska centralbyrån för att samla in de uppgifter som behövs för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Nästan samtliga remissinstanser är positiva till eller har inga invändningar mot utredningens bedömning. Till de positiva remissinstanserna hör *Riksbanken* och *SCB*. *Finansinspektionen* anser att det är önskvärt med en samordning av uppgiftsinsamlingen. Det är troligt att rapporteringskraven ökar och därmed kostnaderna. På sikt torde det därför finnas betydande samordningsfördelar för samtliga inblandade.

Svenska Bankföreningen håller med om att det finns stora fördelar med gemensam uppgiftsinsamling och en gemensam databas. Ett antal förutsättningar måste dock uppfyllas för att nyttan ska uppväga kostnaderna. Bland annat måste överföringen av uppgiftsinsamlingen till SCB resultera i minskad rapporteringsbörda för bankerna genom bättre harmonisering och minskad ”dubbelrapportering”. Överföringen får inte resultera i ytterligare rapporteringsteknik och ökad administrationsbörda.

Svensk Försäkring anser inte att ett samlat uppgiftsinhämtande via SCB är entydigt positivt för försäkringsföretagen och samhället. Det är visserligen positivt att försäkringsföretagen endast ska behöva lämna

Prop. 2013/14:161 tillsynsuppgifter till en enda myndighet. Det är dock inte säkert att SCB är den lämpligaste myndigheten. Utredningen har i sin avvägning av lämplig framtida lösning inte tillräckligt beaktat det snäva utrymme som kommer att finnas för nationella rapporteringskrav efter införandet av Solvens II-direktivet. Den har inte heller tillräckligt tagit hänsyn till att försäkringsföretagen i endast ringa omfattning lämnar uppgifter till flera myndigheter. Svensk Försäkring anser att utredningen kraftigt har underskattat de framtida rapporteringskostnaderna för försäkringsbranschen.

Skälen för regeringens bedömning

Myndigheternas nuvarande samarbete riskerar att skada förtroendet för Statistiska centralbyrån

SCB samlar på Riksbankens uppdrag in uppgifter från banker m.fl. (monetära finansinstitut) och lämnar dem sedan till Riksbanken. SCB använder också uppgifterna för att producera statistik åt Riksbanken.

De insamlade uppgifterna lämnas ut till Riksbanken genom att en databas hos SCB replikeras till en databas hos Riksbanken. Dessa uppgifter används i Riksbankens verksamhet för övervakning av den finansiella stabiliteten. Även från Finansinspektionens sida finns intresse av att kunna anlita SCB för insamling av uppgifter som behövs för inspektionens tillsyn.

SCB:s verksamhet är emellertid en sådan särskild verksamhet för framställning av statistik i vilken det gäller statistiksekretess, se avsnitt 6.4.2. Det innebär att de uppgifter om enskilda som förekommer i den verksamheten som huvudregel inte får lämnas ut. Uppgifterna får i vissa fall lämnas ut för forsknings- och statistikändamål. Däremot får uppgifterna inte lämnas ut till Riksbanken eller Finansinspektionen för användning i deras verksamheter för övervakning och tillsyn.

SCB kan visserligen samla in uppgifter om det finansiella systemet och producera statistik på uppdrag av Riksbanken och Finansinspektionen. Det sker redan i dag. SCB framställer bl.a. Riksbankens finansmarknadsstatistik. De färdiga statistikprodukterna innehåller inte några uppgifter om enskilda och kan därför offentliggöras. Däremot innebär statistiksekretessen ett hinder för SCB att till Riksbanken och Finansinspektionen lämna ut primäruppgifter, dvs. de uppgifter som samlas in från uppgiftslämnarna. Värdet av uppgiftsinsamlingen går därmed till stor del förlorat. Riksbanken och Finansinspektionen behöver nämligen använda de insamlade primäruppgifterna för att göra egna analyser i sin övervaknings- och tillsynsverksamhet.

Det nuvarande samarbetet mellan SCB och Riksbanken innebär att uppgifter som SCB lämnar till Riksbanken används i bankens övervakning av den finansiella stabiliteten. Utlämnandet torde därför inte vara förenligt med den nämnda sekretessregleringen. Det bör dock i sammanhanget påpekas att problemet närmast är av formell karaktär eftersom Riksbanken själv hade kunnat begära in uppgifterna från uppgiftslämnarna med stöd av riksbankslagens bestämmelser om uppgiftsskyldighet för monetära finansinstitut.

SCB lämnar även vissa av de uppgifter som samlats in på uppdrag av Riksbanken vidare till Finansinspektionen som använder dem i sin

tillsynsverksamhet. Detta utlämnande kan ifrågasättas på samma sätt som utlämnandet till Riksbanken. Även här bör dock påpekas att problemet närmast är av formell karaktär, eftersom Finansinspektionen hade kunnat begära in uppgifterna från Riksbanken med stöd av bestämmelserna i riksbankslagen om Riksbankens skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen i frågor som berör inspektionens tillsynsverksamhet. Finansinspektionen hade även kunnat begära in uppgifterna direkt från de uppgiftslämnande företagen.

Såvitt framkommit har de finansiella aktörer som lämnar uppgifter till SCB stort förtroende för Riksbankens och Finansinspektionens hantering av de insamlade uppgifterna. Att SCB lämnar uppgifterna till Riksbanken och i vissa fall även till Finansinspektionen är i praktiken inte något problem för dessa uppgiftslämnare, eftersom de ändå är skyldiga att lämna uppgifterna till Riksbanken och Finansinspektionen om de myndigheterna begär det.

Det kan dock inte uteslutas att SCB:s utlämnande av uppgifter som omfattas av statistiksekretess till övervaknings- och tillsynsverksamhet kan skada förtroendet för SCB:s hantering av sekretessbelagda uppgifter på ett mer generellt plan, vilket i sin tur kan ha en negativ inverkan på uppgiftslämnarens vilja att medverka i undersökningar som SCB gör inom andra områden. Även andra statistikansvariga myndigheter skulle kunna drabbas om förtroendet för statistiksekretessen försvagades. Om uppgiftslämnarna skulle misstänka att de uppgifter som lämnas kan komma att spridas eller användas för andra ändamål än de som uppgifterna samlats in för, finns det en risk att uppgiftslämnarna lämnar felaktiga uppgifter, snedvridna svar eller helt avstår från att lämna uppgifter. Detta skulle försämra förutsättningarna för statistikansvariga myndigheter att framställa statistik av god kvalitet.

Bristande samordning och sam användning

Riksbanken och Finansinspektionen använder olika tekniska system för insamlingen av uppgifter. Detta försvårar insamlingen både för uppgiftslämnarna och för myndigheterna själva. Myndigheterna utvecklar och underhåller parallella insamlingssystem och system för den påföljande interna behandlingen av uppgifterna. Uppgiftslämnarna å sin sida tvingas anpassa sina egna rapporteringssystem till flera insamlingssystem. Sammantaget medför detta ökade kostnader för både myndigheter och uppgiftslämnare. De skilda systemen ökar också riskerna för kvalitetsbrister hos de insamlade uppgifterna. Utredningen nämner att det kan hända att brister i rapporteringen som den ena myndigheten upptäcker korrigeras i rapporteringen till den myndigheten men inte i rapporteringen till den andra myndigheten.

Riksbankens och Finansinspektionens insamlingar är inte heller harmoniserade med varandra. Det medför i kombination med ett bristande samutnyttjande av uppgifterna att liknande uppgifter samlas in av båda myndigheterna. Detta beskrivs närmare i avsnitt 9.

Överväganden

SCB har en särskild kompetens när det gäller insamling och bearbetning av stora mängder uppgifter. Först och främst har SCB en unik kompetens

Prop. 2013/14:161 i form av högkvalificerade statistiker. Vidare har myndigheten ett väl uppbyggt systemstöd med beprövade verktyg och metoder för att hantera, lagra och kvalitetssäkra statistiska data. Det är en fördel för Riksbanken och Finansinspektionen om de myndigheterna kan utnyttja SCB:s kompetens i sitt arbete med insamling av uppgifter från finansmarknadens aktörer.

Svensk Försäkring anför att det av utredningen inte framgår i vilken mån det finns tillgång till motsvarande kompetens hos Finansinspektionen eller Riksbanken.

Varken Riksbanken, Finansinspektionen eller SCB har emellertid riktat någon invändning mot utredningens bedömning att det ur kvalitets-, kostnads- och effektivitetssynpunkt är rationellt för Riksbanken och Finansinspektionen att kunna utnyttja SCB:s specialkompetens inom det här området. Regeringen tar därför som en utgångspunkt för sina fortsatta överväganden att utredningens bedömning är riktig i denna del. Den bedömningen torde även ha varit en anledning till att företrädare för myndigheterna undertecknade de avtal om uppgiftsinsamling och statistikproduktion som tidigare nämnts, se avsnitt 6.3.

Samarbetet mellan Riksbanken och SCB inleddes redan 2003. Efter finanskrisen 2008 har de insamlade uppgifterna blivit allt viktigare i Riksbankens arbete för övervakning av det finansiella systemet. Att återgå till en ordning som innebär att SCB:s särskilda kompetens inte får utnyttjas vid insamling av uppgifter som behövs för övervakning av den finansiella stabiliteten framstår inte som ett realistiskt alternativ inom överskådlig tid.

Det nuvarande samarbetet mellan Riksbanken och SCB innebär att SCB lämnar ut uppgifter till Riksbankens verksamhet för övervakning av den finansiella stabiliteten. Det torde, som nämnts, inte vara förenligt med den nuvarande sekretessregleringen. Trots att det här problemet närmast är av formell karaktär, eftersom Riksbanken själv hade kunnat begära in uppgifterna från uppgiftslämnarna, kan det skada förtroendet för SCB:s hantering av sekretessbelagda uppgifter på ett mer generellt plan.

Mot Riksbankens och SCB:s samarbete kan, förutom de rättsliga invändningar som redan nämnts, även anföras att det innebär att SCB biträder Riksbanken i dess övervakningsverksamhet, vilket ligger utanför SCB:s egentliga uppgift nämligen att utveckla, framställa och sprida statlig statistik. Motsvarande invändning kan göras mot att SCB skulle biträda Finansinspektionen i dess tillsyn, vilket även det i någon mån redan sker.

En utveckling i riktning mot en situation där SCB samlar in uppgifter åt ytterligare myndigheter för deras tillsynsverksamheter är inte önskvärd. Som ett särskilt skäl för ett samarbete av det här slaget med just Riksbanken och Finansinspektionen talar dock det starkt växande behovet av finansiella data för övervakningen av och tillsynen över finansmarknaderna. Det skälet väger tungt med tanke på de stora samhällsekonomiska kostnader som en ny kris i det finansiella systemet skulle kunna föra med sig.

Regeringen anser därför att Riksbanken och Finansinspektionen bör få använda Statistiska centralbyrån för att samla in uppgifter som behövs för övervakning och tillsyn.

Den nuvarande regleringen innehåller framförallt två hinder för ett sådant samarbete. För det första anges i de olika lagar som reglerar de finansiella företagens skyldighet att lämna uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen att uppgifterna ska lämnas till just dessa myndigheter. Ett annat hinder är att SCB enligt bestämmelserna om statistiksekretess inte får lämna ut insamlade uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen för deras övervakning och tillsyn. Regeringens bedömningar och förslag för att undanröja dessa hinder redovisas i avsnitt 8–13.

Svenska Bankföreningen påpekar att ett antal förutsättningar måste vara uppfyllda för att nyttan med överföringen av uppgiftsinsamlingen till SCB ska uppväga kostnaderna, bl.a. att rapporteringsbördan verkligen minskar och att det inte införs ytterligare rapporteringsteknik. *Svensk Försäkring* framhåller att försäkringsföretagen redan i dag endast i ringa omfattning lämnar uppgifter till mer än en myndighet. Svensk Försäkring berör även kostnaderna för försäkringsföretagens rapportering.

De förslag som redovisas i avsnitt 8–13 innebär att ett rättsligt ramverk skapas som möjliggör för Riksbanken och Finansinspektionen att använda SCB för insamling av finansiell information. Det bör emellertid vara Riksbanken respektive Finansinspektionen som efter samråd mellan de båda myndigheterna och med SCB avgör i vilken utsträckning de vill utnyttja denna möjlighet. Förslagen innebär således inte att Finansinspektionen omedelbart måste anlita SCB för all sin uppgiftsinsamling. De aspekter som Svenska Bankföreningen och Svensk Försäkring nämner utgör därför inte några avgörande skäl mot att Riksbanken och Finansinspektionen tillåts använda SCB för uppgiftsinsamlingen, men bör naturligtvis tillmätas stor vikt vid Finansinspektionens ställningstagande i frågan om när olika uppgiftsinsamlingar ska överlämnas till SCB.

8 Anpassning av uppgiftsskyldigheten

Regeringens förslag: Riksbanken ska få meddela föreskrifter om att uppgifter ska lämnas till Statistiska centralbyrån i stället för till Riksbanken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att uppgifter ska lämnas till Statistiska centralbyrån i stället för till Finansinspektionen.

Regeringens bedömning: Finansinspektionen får besluta om förseningsavgift även i de fall då uppgifterna ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Till skillnad från regeringens lagförslag innehåller utredningens lagförslag även ett särskilt bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen att meddela föreskrifter om att uppgifter ska lämnas till SCB i stället för till Finansinspektionen.

Remissinstanserna: Endast tre remissinstanser yttrar sig särskilt om regleringen av uppgiftsskyldigheten. *Finansbolagens förening* och *Svenska Bankföreningen* påpekar att det inte framgår av utredningen hur hanteringen av förseningsavgifter ska skötas efter en eventuell överföring av insamlingen från Finansinspektionen till SCB. *Svensk Försäkring* anser att den ordningen att Finansinspektionen beslutar om förseningsavgifter bör bestå.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I avsnitt 7 redogör regeringen för sin bedömning att Riksbanken och Finansinspektionen bör få använda SCB för att samla in uppgifter som behövs för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

I de olika lagarna om finansiella marknader och företag anges att vissa företag ska lämna olika uppgifter som behövs för Finansinspektionens tillsyn. Där anges att uppgifterna ska lämnas till Finansinspektionen. På motsvarande sätt anges i EU:s tillsynsförordning att uppgifterna ska lämnas till medlemsstaternas behöriga myndigheter, i Sverige Finansinspektionen. Regeringen gör bedömningen att föreskrifter om att uppgifterna i stället ska lämnas till en annan myndighet under regeringen hör till det område inom vilket regeringen har rätt att meddela föreskrifter enligt 8 kap. 7 § regeringsformen. Till skillnad från utredningen föreslår regeringen därför inte att det i lag ges något särskilt bemyndigande att meddela föreskrifter om att vissa av uppgifterna ska lämnas till SCB i stället för till Finansinspektionen. I stället föreslår regeringen att det i var och en av de olika lagarna om finansiella marknader och företag införs en bestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om detta. Regeringen avser att i förordning bemyndiga Finansinspektionen att meddela sådana föreskrifter.

Även i 6 kap. 9 § riksbankslagen finns bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Där anges att uppgifterna ska lämnas till Riksbanken. Riksbanken har, till skillnad från regeringen, ingen direkt i regeringsformen angiven rätt att meddela föreskrifter. Däremot kan riksdagen enligt 8 kap. 13 § regeringsformen genom lag uppdraga åt Riksbanken att meddela föreskrifter bl.a. i fråga om bankens uppgift att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Ett sådant bemyndigande finns i 6 kap. 9 § fjärde stycket riksbankslagen bl.a. avseende skyldigheten att lämna uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att övervaka betalningssystemets stabilitet.

Det befintliga bemyndigandet kan dock inte anses innefatta en rätt för Riksbanken att meddela föreskrifter om att vissa uppgifter ska lämnas till SCB, som är en myndighet under regeringen. Regeringen föreslår därför att Riksbanken särskilt bemyndigas att meddela sådana föreskrifter.

För att i möjligaste mån undvika att både Riksbanken och Finansinspektionen samlar in liknande uppgifter bör Riksbanken och Finansinspektionen samråda med varandra innan föreskrifter av det här slaget meddelas. De insamlade uppgifterna används även i viss utsträckning för SCB:s framställning av statistik. Samråd bör därför ske även med SCB. Regeringen föreslår när det gäller Riksbanken att en bestämmelse om skyldighet för Riksbanken att samråda med Finansinspektionen och SCB förs in i riksbankslagen. Regeringen avser att i förordning föra in bestämmelser om att Finansinspektionen ska samråda med Riksbanken och SCB

innan Finansinspektionen meddelar föreskrifter om att uppgifter ska lämnas till SCB i stället för till Finansinspektionen. Prop. 2013/14:161

Finansbolagens förening och *Svenska Bankföreningen* väcker frågor om hur de förseningsavgifter som Finansinspektionen kan påföra företag som inte fullgör sin uppgiftsskyldighet i tid påverkas av förslaget om uppgiftsinsamling via SCB.

Bestämmelser om förseningsavgift finns i de lagar om finansiella marknader och företag som innehåller bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen som nämns i avsnitt 6.2.3. Regeringens förslag berör inte vilka uppgifter som ska lämnas eller när uppgifterna ska lämnas. Däremot innebär förslaget att det öppnas en rättslig möjlighet för Finansinspektionen att anlita SCB vid insamlingen av uppgifterna. Regeringen anser, i likhet med *Svensk Försäkring*, att den förändringen inte ger anledning att ändra på den nu gällande ordningen att det är Finansinspektionen som beslutar om förseningsavgift om uppgifterna inte lämnas i rätt tid. Bestämmelserna om förseningsavgifter är utformade på ett sådant sätt att de blir tillämpliga även om regeringen, eller en myndighet efter regeringens bemyndigande, skulle föreskriva att uppgifterna ska lämnas till SCB. Någon ändring av bestämmelserna om förseningsavgift är därför inte nödvändig.

9 En gemensam databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

<p>Regeringens förslag: Uppgifter som behövs för Riksbankens och Finansinspektionens övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ska få behandlas i en gemensam databas hos Statistiska centralbyrån.</p>
--

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Nästan samtliga remissinstanser är positiva till eller har inga invändningar mot utredningens förslag.

SCB framhåller att det för att tillförsäkra samhällsintresset av att bevara uppgifterna och för att kunna göra en bevarande- och gallringsutredning finns behov för SCB som arkivansvarig för databasen att samråda med Riksbanken och Finansinspektionen.

Skälen för regeringens förslag

Behovet av en ny reglering av uppgiftsutbytet mellan Statistiska centralbyrån, Riksbanken och Finansinspektionen

I avsnitt 7 redogörs för regeringens bedömning att Riksbanken och Finansinspektionen bör få anlita SCB för att samla in uppgifter som behövs för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna, och att den nuvarande lagstiftningen visserligen inte hindrar att Riksbanken och Finansinspektionen anlitar SCB för uppgiftsinsamling. Däremot innebär statistiksekretessen ett hinder för SCB att lämna ut de insamlade

Prop. 2013/14:161 primäruppgifterna till Riksbanken och Finansinspektionen, vilket är nödvändigt för att Riksbanken och Finansinspektionen ska kunna använda uppgifterna för egna analyser av olika delar av det finansiella systemet. För att det även i praktiken ska bli meningsfullt för Riksbanken och Finansinspektionen att anlita SCB för insamling av uppgifter för övervakning och tillsyn anser regeringen att det bör införas en reglering som innebär att Riksbanken och Finansinspektionen på ett enkelt sätt kan få tillgång till de insamlade uppgifterna.

En gemensam databas förenar stark statistiksekretess med Riksbankens och Finansinspektionens behov av uppgifter för övervakning och tillsyn

Vid utformningen av en ny reglering måste enligt regeringens mening en utgångspunkt vara att den stränga sekretess som gäller för uppgifter som samlats in för statistikändamål kan upprätthållas även i fortsättningen. Det starka sekretesskyddet för sådana uppgifter är en förutsättning för förtroendet för statistikverksamheten.

Däremot finns det – när väl ställningstagandet att Riksbanken och Finansinspektionen bör få anlita SCB för att samla in uppgifter som behövs för övervakning och tillsyn gjorts – inte några principiella skäl mot att sådana uppgifter får lämnas från SCB till Riksbanken och Finansinspektionen.

För att förena de två utgångspunkterna, starkt sekretesskydd för uppgifter som samlats in för statistikändamål och möjlighet att lämna ut uppgifter som samlats in för övervakning och tillsyn, är det nödvändigt att de uppgifter som samlas in för Riksbankens och Finansinspektionens övervakning och tillsyn hålls åtskilda från de övriga uppgifter som förekommer hos SCB. Regeringen förslår därför att uppgifter som SCB samlar in för Riksbankens och Finansinspektionens övervakning och tillsyn lagras i en särskild databas som de tre myndigheterna har tillgång till.

Eftersom uppgifterna i de flesta fall först kommer till SCB bör det vara den myndigheten som har hand om databasen. För att även Riksbanken och Finansinspektionen ska få tillgång till uppgifterna i databasen föreslår regeringen i avsnitt 13 att Riksbanken och Finansinspektionen ska ha direktåtkomst till databasen.

En gemensam databas förbättrar förutsättningarna för samordning och samutnyttjande

Riksbanken och Finansinspektionen använder olika tekniska system för insamlingen av uppgifter. Detta försvårar insamlingen både för uppgiftslämnarna och för myndigheterna själva. Myndigheterna utvecklar och underhåller parallella insamlingssystem och system för den påföljande interna behandlingen av uppgifterna. Uppgiftslämnarna å sin sida tvingas anpassa sina egna rapporteringssystem till flera insamlingssystem. Sammantaget medför detta ökade kostnader för både myndigheter och uppgiftslämnare. De skilda systemen ökar också riskerna för kvalitetsbrister hos de insamlade uppgifterna. Utredningen nämner att det kan hända att brister i rapporteringen som den ena myndigheten upptäcker korrigeras i rapporteringen till den myndigheten men inte i rapporteringen till den andra myndigheten.

Vidare används olika nomenklaturer i de olika systemen. Det försvårar ytterligare för uppgiftslämnarna och bidrar till den ökade risken för kvalitetsbrister t.ex. genom olika definitioner. Utredningen exemplifierar detta med att Finansinspektionen och Riksbanken, i sina formulär, använder olika sektorsnedbrytningar och olika definitioner av dessa sektorer.

Riksbanken och Finansinspektionen samlar delvis in liknande uppgifter. Främst gäller detta insamlingen från banker och bolåneinstitut som rapporterar balansräkningsuppgifter med nedbrytningar till både Riksbanken, se avsnitt 5.1.2, och till Finansinspektionen, se avsnitt 5.2.2.

Det är i allmänhet inte fråga om en ren dubbelinsamling, utan om insamling av uppgifter som är liknande, men som i någon mån skiljer sig åt. Även detta medför ökade kostnader för både myndigheter och uppgiftslämnare.

Riksbanken och Finansinspektionen har rättslig möjlighet att på begäran ta del av varandras uppgifter för övervakning respektive tillsyn. Något rutinmässigt utbyte av primärdata förekommer dock inte.

En konsekvens av det bristande samutnyttjandet av insamlade uppgifter är – förutom att liknande uppgifter samlas in av både Riksbanken och Finansinspektionen – att de båda myndigheterna i sina analyser av liknande frågor riskerar att utgå från olika grundmaterial. Det kan gälla sådant som hur bank- och kreditmarknadsföretagens utlåning fördelar sig på olika löptider och på olika låntagarkategorier.

En gemensam databas som SCB, Riksbanken och Finansinspektionen har tillgång till ger de tre myndigheterna bättre förutsättningar för samverkan i båda dessa avseenden.

Det ska nämnas att utrymmet för samordning av uppgiftsinsamlingen på nationell nivå kommer att krympa allteftersom det införs bindande och direkt tillämpliga EU-rättsliga bestämmelser om uppgiftsskyldighet för de finansiella företagen. *Svensk Försäkring* berör detta i sitt remissyttrande. Regeringen anser emellertid att även om möjligheterna till samordning av uppgiftsinsamlingen minskar utgör det inte något skäl mot att behandla de uppgifter som SCB samlar in på uppdrag av Riksbanken eller Finansinspektionen i en gemensam databas, så att uppgifterna på ett enkelt sätt kan samutnyttjas av de tre myndigheterna. Även uppgifter som Riksbanken eller Finansinspektionen själva samlat in skulle kunna lagras i den gemensamma databasen för att de lättare ska kunna samutnyttjas.

Begreppet databas

I 1 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen definieras databas som en samling av information lagrad för automatiserad behandling.

I flera s.k. registerförfattningar används uttrycket databas som en benämning på en samling uppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt, se exempelvis 2 kap. 2 § lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

I samband med senare lagreglering av behandling av personuppgifter har användningen av uttrycket databas ifrågasatts. Skälen till detta har varit att uttrycket leder tanken till ett visst, i tekniskt avseende avgränsat,

Prop. 2013/14:161 informationssystem där informationen har strukturerats på ett visst sätt. I propositionen Integritet och effektivitet i polisens brottsbekämpande verksamhet uttalades att behandling av personuppgifter i framtiden i större utsträckning kommer att ske i avancerade ärendehanteringssystem som länkas samman med varandra, ibland med digital dokumenthantering. I sådana system kan information struktureras på ett sådant sätt att systemet utöver att tjäna som ett verksamhetsstöd för ärendehantering även i praktiken tillgodoser samma behov som traditionella personregister genom att olika sökingångar skapas. Det huvudsakliga syftet med insamlingen av personuppgifter är i dessa fall utförandet av en viss arbetsuppgift, inte att registrera uppgifterna i ett personregister (prop. 2009/10:85 s. 61).

Till skillnad från i det sistnämnda lagstiftningsärendet syftar regeringens förslag om en gemensam databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna inte till att åstadkomma någon mer heltäckande reglering av de berörda myndigheternas behandling av uppgifter. Regeringens förslag är i första hand avsett att skapa en reglerad ordning för en särskild del av det utbyte av uppgifter som förekommer mellan myndigheterna. De uppgifter som ska omfattas av den här ordningen är till sitt format standardiserade uppgifter lämpade för bearbetning och analys med statistiska metoder. Den insamling av uppgifter som ingår i det nuvarande samarbetet sker inte heller med det huvudsakliga syftet att utföra vissa vid insamlingstillfället aktuella arbetsuppgifter, utan för att registrera uppgifterna för framtida användning vid olika analyser av det finansiella systemet och för framställning av statistik. Regeringen anser därför att uttrycket databas är lämpligt som en benämning på den samling av uppgifter som är föremål för det här särskilda uppgiftsutbytet mellan myndigheterna.

Omfattningen av uppgiftsutbytet begränsas genom reglering av databasens ändamål och innehåll samt myndigheternas åtkomst till uppgifterna i databasen, se avsnitt 10–13.

10 Databasens ändamål

Regeringens förslag: Den gemensamma databasen ska få användas för

- Riksbankens verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende,
- Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, samt
- Riksbankens, Finansinspektionens och Statistiska centralbyråns verksamhet för framställning av statistik.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna yttrar sig särskilt över utredningens förslag i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Databasen ska i första hand användas för Riksbankens och Finansinspektionens övervakning och tillsyn. Inom

ramen för deras övervakning och tillsyn har myndigheterna behov av att kunna göra olika sammanställningar och analyser av de insamlade uppgifterna.

De uppgifter som Riksbanken och Finansinspektionen samlar in för övervakning och tillsyn används även för renodlade statistikändamål hos de båda myndigheterna och hos SCB. Uppgifterna i databasen ska därför även få användas för att tillgodose Riksbankens, Finansinspektionens och SCB:s behov av uppgifter för att producera statistik.

11 Databasens innehåll

Regeringens förslag: Databasen ska få innehålla uppgifter som har samlats in med stöd av vissa särskilt angivna bestämmelser i lagar och EU-förordningar om skyldighet att lämna uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen för övervakning och tillsyn, dock endast sådana uppgifter som samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Databasen ska inte få innehålla personuppgifter.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna är positiva till eller har inga invändningar mot utredningens förslag. *SCB* betonar att det är viktigt att uppgifter som inhämtats för statistikändamål och personuppgifter inte får finnas i databasen. *SCB* tar även upp frågan om Riksbankens och Finansinspektionens registrering av sökfrågor i databasen.

Finansbolagens förening anser att det bör regleras vilka uppgifter som får ingå i databasen och att inga personuppgifter bör ingå i databasen.

Några remissinstanser är delvis kritiska till förslaget. *Riksbanken* framhåller att den föreslagna begränsningen att den gemensamma databasen inte får innehålla personuppgifter är olycklig ur Riksbankens synvinkel och försvårar avsevärt den fördjupade analys av hushållens och företagets tillgångar och skulder som Riksbanken anser behövs. I det krisförebyggande arbetet har Riksbanken ett stort behov av att kunna analysera vilka risker en hög skuldsättning hos hushåll och företag medför för det finansiella systemet. Att kunna lagra detaljerade uppgifter till grund för denna analys i den föreslagna databasen skulle i hög grad underlätta detta arbete.

Finansinspektionen påpekar att utöver de uppgifter som i dag samlas in med stöd av ”olika existerande regler om skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen” rapporterar företag som står under myndighetens tillsyn även andra uppgifter. Det kan vara effektivt om Finansinspektionen får föra in även dessa uppgifter i den gemensamma databasen. Finansinspektionen stödjer även det initiativ som lagts fram av Riksbanken om att i den gemensamma databasen inkludera även personuppgifter.

Svenska Bankföreningen instämmer i utredningens slutsats att personuppgifter inte bör få behandlas i databasen. Det förekommer i dag

Prop. 2013/14:161 personuppgifter i inrapporteringen till tillsynsmyndigheterna. Ett exempel är rapporteringen av stora exponeringar där det förekommer att enskilda personer med stora engagemang tas upp med personuppgifter. Om insamlingen av en sådan rapport tas över av SCB kommer det uppstå en problematik kring personuppgifter i databasen och det behöver utredas hur det ska lösas. Bankföreningen motsätter sig kraftfullt att det sker insamling och lagring av personuppgifter i en central databas som går längre och är av större omfattning än i dagens inrapportering.

Skälen för regeringens förslag

Inga uppgifter som samlats in för renodlade statistikändamål

Uppgifterna i databasen ska i första hand användas för Riksbankens och Finansinspektionens övervakning och tillsyn, men även för framställning av statistik hos de båda myndigheterna och hos SCB, se avsnitt 10.

En utgångspunkt bör dock vara att uppgifter insamlade enbart för framställning av statistik inte ska få användas för övervakning eller tillsyn. Uppgifter insamlade enbart för statistik förekommer framför allt hos SCB men kan även förekomma hos Riksbanken och Finansinspektionen.

SCB och Finansinspektionen samlar in uppgifter renodlade statistikändamål med stöd av bestämmelser i lagen om den officiella statistiken (7 och 8 §§) och förordningen om den officiella statistiken (5–5 d §§). Även Riksbanken samlar in uppgifter enbart för statistik med stöd av riksbankslagens bestämmelse om skyldighet att lämna uppgifter som behövs för Riksbankens betalningsbalansstatistik och för statistik över utlandsställningen (6 kap. 9 § tredje stycket). För att förhindra att uppgifter insamlade enbart för statistik kommer till användning för övervakning eller tillsyn bör uppgifter insamlade med stöd av de nu nämnda bestämmelserna inte få lagras i den gemensamma databasen.

Uppgifter som samlats in för övervakning och tillsyn

Bestämmelser om skyldighet för olika aktörer att lämna uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen för deras övervakning och tillsyn finns i 6 kap. 9 § första och andra styckena riksbankslagen och i de olika lagarna för finansiella marknader och företag, se avsnitt 6.2.1 och 6.2.3. Uppgifter som har samlats in med stöd av dessa bestämmelser bör naturligtvis få lagras i databasen.

Bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen finns även i EU:s kapitaltäckningsförordning, se avsnitt 6.6.2.

En första avgränsning av databasens innehåll bör vara att endast uppgifter som har samlats in med stöd av de nu nämnda bestämmelserna får behandlas i databasen. Riksbanken och Finansinspektionen stöder sig dock på dessa bestämmelser om uppgiftsskyldighet såväl när de med bestämda tidsintervall begär in uppgifter som läggs till grund för övergripande analyser av olika delar av det finansiella systemet som när de begär in uppgifter för en mer fördjupad granskning av ett enskilt företag.

Det vore olämpligt att i den här databasen ta in de uppgifter som Riksbanken och Finansinspektionen begär in för sådana granskningar av enskilda företag. En snävare avgränsning bör därför göras som innebär att endast sådana uppgifter som ingår i Riksbankens och Finansinspektionens program för periodisk rapportering ska få lagras i den gemensamma databasen. Sådan uppgiftsskyldighet anges i föreskrifter som Riksbanken respektive Finansinspektionen beslutar, se avsnitt 6.2.2 och 6.2.4.

Att databasen endast innehåller uppgifter som har samlats in för övervakning och tillsyn hindrar inte att dessa uppgifter används även för framställning av statistik – eftersom statistikframställning är ett tillåtet ändamål med uppgiftsbehandlingen, se avsnitt 10. För framställningen av statistik använder exempelvis Riksbanken uppgifter som samlats in från finansinstitut m.fl. med stöd av riksbankslagens bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter som behövs för övervakningen av den finansiella stabiliteten (6 kap. 9 § första och andra styckena).

För framställningen av statistiken på finansmarknadsområdet är det ibland nödvändigt att kombinera uppgifter som Riksbanken och Finansinspektionen samlar in för sin övervakning och tillsyn med uppgifter som är insamlade enbart för statistikändamål. Eftersom de senare uppgifterna inte får behandlas i databasen, får den som framställer statistiken i stället ta ut uppgifter ur databasen och göra den bearbetning som är nödvändig utanför den.

Inga personuppgifter

Den uppgiftsinsamling som ingår i SCB:s nuvarande samarbete med Riksbanken och Finansinspektionen innefattar inte några personuppgifter.

De bestämmelser i riksbankslagen och i de olika lagarna om finansiella marknader och företag som anger skyldigheten att lämna uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen utesluter inte att de båda myndigheterna begär att få in även personuppgifter. I sina bolåneundersökningar samlar Finansinspektionen in detaljerade uppgifter om bankernas bolånekunder. *Svenska Bankföreningen* påpekar även att det förekommer personuppgifter i rapporteringen av stora exponeringar till Finansinspektionen. Både bolåneundersökningarna och rapporteringen av stora exponeringar handhas för närvarande av Finansinspektionen själv.

Riksbanken och *Finansinspektionen* anser att den gemensamma databasen även ska få användas för behandling av personuppgifter. Riksbanken framhåller att det krisförebyggande arbetet skulle underlättas om detaljerade uppgifter till grund för en fördjupad analys av hushållens skuldsättning kunde lagras i den gemensamma databasen.

SCB och *Finansbolagens förening* motsätter sig att personuppgifter behandlas i den gemensamma databasen. *Svenska Bankföreningen* framför liknande synpunkter.

Regeringen ser inte någon anledning att utvidga SCB:s, Riksbankens och Finansinspektionens samverkan kring insamling av finansiell information för övervakning och tillsyn till att omfatta även personuppgifter. För att undvika att sådana uppgifter behandlas i databasen bör en särskild bestämmelse som förbjuder det införas.

SCB tar upp frågan om Riksbankens och Finansinspektionens registrering av sökfrågor. Den frågan berör dels frågan om vilka uppgifter som får behandlas i databasen, dels frågan om vem som får registrera uppgifter i databasen.

Uppgifter om sökfrågor hör till databasens s.k. metadata, dvs. data om de data som databasen innehåller. Registrering av en uppgift om vilken användare som gjort en viss sökning i databasen skulle kunna strida mot den föreslagna regleringen av vilka uppgifter som får behandlas i databasen. Denna reglering tar emellertid inte sikte på metadata. På likande sätt förhåller det sig med de motsvarande bestämmelser som finns i den långa raden av lagar om behandling av personuppgifter i andra databaser.

Den föreslagna regleringen av databasens innehåll anger inte heller vem som får registrera uppgifter i databasen. Härav följer att det är den myndighet som förvarar databasen, i det här fallet SCB, som avgör i vilken utsträckning någon annan myndighet ska få registrera sökfrågor i databasen. Det är enligt regeringens mening en god ordning.

12 Sekretess för uppgifterna i databasen

Regeringens förslag: Uppgifterna i databasen ska omfattas av sekretess motsvarande den som gäller när uppgifterna förekommer i Riksbankens eller Finansinspektionens verksamhet (tillsynssekretess).

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser är positiva till eller har inga invändningar mot utredningens förslag. *Svenska Bankföreningen* instämmer i utredningens förslag om vikten av sekretess för de inrapporterade uppgifterna och att det fastslås i offentlighets- och sekretesslagen. Sekretessfrågan är viktig, men kan samtidigt förhindra eller försvåra rationalisering av den i dag förekommande dubbelrapporteringen och bör därför tas med i bedömningen av nyttan med att SCB tar över insamlingen av uppgifter.

Skälen för regeringens förslag: I databasen kommer uppgifter som har samlats in för övervakning och tillsyn att lagras. När sådana uppgifter förekommer i Riksbankens övervakningsverksamhet eller Finansinspektionens tillsynsverksamhet omfattas de av tillsynssekretessen i 30 kap. 4 § OSL, se avsnitt 6.4.3.

Eftersom syftet med databasen är att den ska användas i Riksbankens och Finansinspektionens tillsyns- och övervakningsverksamhet kan den inte anses röra statistikverksamhet, se avsnitt 6.4.2. Det får också förutsättas att verksamheten med databasen kommer att organisatoriskt hållas åtskild från SCB:s övriga verksamhet. Det blir alltså fråga om en självständig verksamhetsgren hos SCB, se avsnitt 6.4.1. Detta medför att uppgifterna i databasen inte kommer att omfattas av den statistiksekretess som enligt 24 kap. 8 § OSL gäller i SCB:s övriga verksamhet.

Tillsynssekretessen i 30 kap. 4 § OSL skulle inte heller bli tillämplig på en sådan verksamhet eftersom SCB inte utövar tillsyn. För att uppgifterna inte ska förlora det sekretesskydd de skulle ha haft om Riksbanken och Finansinspektionen själva hade samlat in uppgifterna bör det införas en särskild sekretessreglering för uppgifterna i databasen. Denna bör vara utformad på samma sätt som tillsynssekretessen, dvs. med ett rakt skaderekvisit för uppgifter om dem som övervakningen och tillsynen avser samt absolut sekretess för tredjemansuppgifter. På samma sätt som när det gäller tillsynssekretessen bör en begränsning i meddelarfriheten gälla för tredjemansuppgifter.

Att arbetet med databasen hålls organisatoriskt åtskilt från SCB:s övriga verksamhet medför att uppgifter i den verksamhet som omfattas av statistiksekretess inte kan lämnas ut till den organisatoriska del inom SCB där arbetet med databasen sker, se avsnitt 6.4.1 och 6.4.2.

Med anledning av vad *Svenska Bankföreningen* anför om sekretessens inverkan på arbetet för att minska den dubbelrapportering som förekommer bör påpekas att regeringen föreslår en särskild sekretessbrytande bestämmelse, se avsnitt 13. Regeringens förslag om sekretess för uppgifterna i databasen kommer därför inte att innebära något hinder för utlämnande av uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen för deras övervakning och tillsyn. Den föreslagna sekretessregleringen får i stället betydelse främst vid prövningen av frågor om utlämnande till andra myndigheter och till enskilda.

13 Riksbankens och Finansinspektionens tillgång till uppgifterna i databasen

Regeringens förslag: Sekretessen ska inte hindra att uppgifter lämnas till

- Riksbankens verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende,
- Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, eller
- Riksbankens, Finansinspektionens eller Statistiska centralbyråns verksamheter för framställning av statistik.

Riksbanken och Finansinspektionen ska i dessa verksamheter ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i sak med regeringens. Till skillnad från regeringen föreslår utredningen dock inte någon särskild sekretessbrytande bestämmelse.

Remissinstanserna: Nästan samtliga remissinstanser är positiva till eller har inga invändningar mot utredningens förslag.

Riksgäldskontoret anser att även den blivande rekonstruktionsmyndigheten bör ha direktåtkomst till den föreslagna databasen.

Skälen för regeringens förslag: SCB kommer att ha tillgång till uppgifterna i databasen eftersom den kommer att förvaras hos den

Prop. 2013/14:161 myndigheten. Det är dock angeläget att även Riksbanken och Finansinspektionen på ett enkelt sätt kan få tillgång till alla de insamlade uppgifterna.

Regeringen föreslår i avsnitt 12 att uppgifterna i databasen ska omfattas av en ny sekretessregel. Sekretessen kommer att gälla även i förhållande till Riksbanken och Finansinspektionen. Förutsatt att SCB:s verksamhet med databasen kommer att hållas organisatoriskt åtskild från myndighetens övriga verksamhet kommer sekretessen för uppgifterna i databasen även att gälla i förhållande till SCB:s statistikverksamhet.

Uppgifterna i databasen ska i första hand användas för Riksbankens och Finansinspektionens övervakning och tillsyn. Bestämmelsen om sekretess för uppgifterna i databasen behöver därför kompletteras med en sekretessbrytande bestämmelse som gör att uppgifterna får lämnas ut till de verksamhetsgrenar inom Riksbanken och Finansinspektionen som arbetar med övervakning och tillsyn.

Uppgifterna i databasen ska även användas för framställning av statistik. Den sekretessbrytande bestämmelsen bör därför utformas så att utlämnande även kan ske till de olika statistikverksamheterna hos Riksbanken, Finansinspektionen och SCB.

En av utgångspunkterna för den nya ordning som innebär att Riksbanken och Finansinspektionen ska få anlita SCB för insamling av uppgifter för övervakning och tillsyn är att Riksbanken och Finansinspektionen på ett enkelt sätt ska få tillgång till de insamlade uppgifterna. För att uppnå detta är det inte tillräckligt att Riksbanken och Finansinspektionen kan få uppgifterna utlämnade till sig. De båda myndigheterna behöver även ha direktåtkomst till databasen. Regeringen föreslår därför att det förutom en sekretessbrytande bestämmelse införs en bestämmelse om direktåtkomst.

Utredningens lagförslag innehåller bestämmelser om direktåtkomst för Riksbanken och Finansinspektionen. Bestämmelserna är utformade som en uppgiftsskyldighet. Det medför enligt 10 kap. 28 § OSL att sekretessen bryts, se avsnitt 6.4.5. Regeringen anser emellertid att föreskrifter om sekretessgenombrott och föreskrifter om på vilket sätt uppgifter ska lämnas ut, exempelvis genom direktåtkomst, bör ges i olika bestämmelser. Till skillnad från utredningen föreslår regeringen därför att det utöver bestämmelserna om direktåtkomst införs en särskild sekretessbrytande bestämmelse i OSL.

I samband med att dataförbindelser upprättas mellan SCB och Riksbanken respektive Finansinspektionen som innebär att Riksbanken och Finansinspektionen får tillgång till uppgifter i databasen genom direktåtkomst behöver olika frågor om informationssäkerhet övervägas. Det är därvid nödvändigt att myndigheterna upprättar rutiner som beskriver hur myndigheterna ska samverka för att uppgiftsutbytet ska kunna ske på ett både effektivt och säkert sätt. Regeringen anser emellertid att det för närvarande inte är nödvändigt att införa en särskild reglering av de här frågorna.

Europeiska kommissionen har lagt fram ett förslag till direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och rekonstruktion av kreditinstitut och värdepappersföretag (KOM(2012) 280 slutlig). Förslaget har behandlats av rådet och förhandlas för närvarande med Europaparlamentet. *Riksgäldskontoret* anser att den rekonstruktionsmyndighet

som nämns i direktivet bör ha direktåtkomst till databasen. Eftersom direktivet ännu inte är beslutat och någon rekonstruktionsmyndighet ännu inte har inrättats anser regeringen emellertid att det är för tidigt att ta ställning till frågan om i vilken utsträckning och på vilket sätt en sådan myndighet bör få tillgång uppgifter i databasen.

14 Behörig myndighet inom det europeiska systemet för finansiell tillsyn

Regeringens bedömning: Statistiska centralbyråns verksamhet med insamling av uppgifter åt Finansinspektionen är inte av sådan karaktär att Statistiska centralbyrån ska utses till en behörig myndighet inom det europeiska systemet för finansiell tillsyn.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna yttrar sig i den här frågan.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt de olika sektorsdirektiven som reglerar det europeiska systemet för finansiell tillsyn ska varje medlemsstat utse en eller flera behöriga myndigheter och underrätta de europeiska tillsynsmyndigheterna om hur ansvaret mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaten har fördelats, se avsnitt 6.7.2. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska enligt de olika direktiven ansvara för tillsyn i olika avseenden. De behöriga myndigheterna ska ges alla tillsyns- och utredningsbefogenheter som de behöver för att utföra sina uppgifter. Dessa befogenheter kan utövas på olika sätt. Befogenheterna kan utövas direkt av den behöriga myndigheten eller i samarbete med andra myndigheter. Befogenheterna kan även utövas genom delegering, men på eget ansvar, eller genom ansökan hos rättsliga myndigheter. Befogenheterna utgörs av olika kontroll- och tvångsåtgärder.

I Sverige är Finansinspektionen behörig myndighet. De förslag som redovisas i avsnitt 8–13 syftar till att möjliggöra för SCB att biträda Finansinspektionen med insamling av uppgifter. Förslagen ger regeringen anledning att överväga frågan om även SCB ska utses till behörig myndighet vid sidan om Finansinspektionen.

Den nya ordningen innebär att SCB får till uppgift att ta emot uppgifter som de finansiella företagen är skyldiga att lämna och att hålla uppgifterna tillgängliga för Finansinspektionen. SCB får dock inte något ansvar för tillsynen. Inte heller får SCB några befogenheter i förhållande till uppgiftslämnarna. Det kommer även fortsättningsvis att vara Finansinspektionen som meddelar föreskrifter om olika företags uppgiftsskyldighet och som beslutar om förseningsavgift för det fall ett företag inte lämnar uppgifter i rätt tid. Regeringens förslag medför inte i något avseende någon inskränkning av Finansinspektionens befogenheter. Den nya ordningen kan mot denna bakgrund inte sägas innebära att ansvar förs över från Finansinspektionen till SCB. Regeringen gör därför bedömningen att SCB inte ska utses till behörig myndighet.

15 Finansiering av Statistiska centralbyråns insamling av uppgifter åt Riksbanken och Finansinspektionen

Regeringens förslag: Riksbanken ska svara för den del av Statistiska centralbyråns kostnader som föranleds av insamling och behandling av uppgifter åt Riksbanken.

Den del av Statistiska centralbyråns kostnader som föranleds av insamling och behandling av uppgifter åt Finansinspektionen ska finansieras genom de årliga avgifter som företag under Finansinspektionens tillsyn betalar (tillsynsavgifter).

Utredningens förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag. Utredningens förslag innehåller dock inte något förslag till ändring av de lagar som reglerar skyldigheten att betala tillsynsavgifter.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna berör denna fråga särskilt.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 8–13 lämnar regeringen förslag till en rättslig reglering som syftar dels till att Riksbanken och Finansinspektionen ska kunna använda SCB för att samla in uppgifter för övervakning och tillsyn, dels till att uppgifterna ska kunna samlas i en särskild databas hos SCB som Riksbanken och Finansinspektionen får tillgång till.

Enligt den överenskommelse som för närvarande reglerar Riksbankens och SCB:s samverkan i detta avseende ska Riksbanken ersätta SCB för SCB:s arbete med ett överenskommet belopp, se avsnitt 6.3.1. Riksbanken bör även i fortsättningen stå för de kostnader hos SCB som insamling och behandling av uppgifter åt Riksbanken ger upphov till.

Den nya ordningen innebär att det kommer att bli en uppgift för SCB att biträda både Riksbanken och Finansinspektionen i deras övervakning och tillsyn genom att genomföra den nämnda uppgiftsinsamlingen och genom att förvara uppgifterna i den särskilda databasen.

Enligt 1 kap. 1 § riksbankslagen får Riksbanken endast ta del i sådan verksamhet som enligt lag ankommer på Riksbanken. En särskild reglering i lag måste därför införas som anger att Riksbanken ska svara för den del av SCB:s kostnader som föranleds av insamling och behandling av uppgifter åt Riksbanken.

Finansinspektionen samlar för närvarande själv in de uppgifter som behövs för inspektionens tillsyn direkt från de företag som inspektionen har tillsyn över. Uppgiftsinsamlingen finansieras liksom tillsynsverksamheten i övrigt av de tillsynsavgifter som företagen betalar. Skyldigheten att betala tillsynsavgift framgår av de olika lagar som reglerar företagens verksamhet.

Regeringen bemyndigas i de olika lagarna att meddela föreskrifter om avgifterna. Sådana föreskrifter finns i förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om hur avgifterna ska beräknas.

Insamlingen av uppgifter för Finansinspektionens tillsyn bör enligt regeringens mening finansieras genom tillsynsavgifter även när den utförs av SCB. Uppgiftsinsamlingen och förvaringen av de insamlade uppgifterna kommer att bli en del av SCB:s verksamhet. Regeringens lagförslag innefattar därför att de bestämmelser som anger att olika typer av företag ska betala avgifter för Finansinspektionens verksamhet ska ändras så att det framgår att avgifterna även får användas för SCB:s verksamhet med att biträda Finansinspektionen i dess tillsyn.

Regeringen avser att senare ändra förordningen om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet så att SCB:s kostnader kan beaktas vid beräkningen av tillsynsavgifterna.

16 Insamling av uppgifter för Riksbankens betalningsbalansstatistik med stöd av Statistiska centralbyrån

Regeringens förslag: Riksbanken ska få meddela föreskrifter om att uppgifter för Riksbankens betalningsbalansstatistik och statistik över utlandsställningen ska lämnas till Statistiska centralbyrån i stället för till Riksbanken.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Enligt utredningens förslag ska dock Riksbanken få meddela föreskrifter först efter överenskommelse med SCB.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna yttrar sig särskilt över utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag: I 6 kap. 9 § tredje stycket riksbankslagen finns bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter för Riksbankens betalningsbalansstatistik och statistik över utlandsställningen, ofta enbart benämnd betalningsbalansstatistiken. Aggregerade uppgifter ur statistiken är ett viktigt underlag för Riksbankens ställningstaganden i penningpolitiska frågor.

Riksbanken anlitar SCB för att samla in uppgifterna, framställa statistiken och publicera den. Uppgifterna får dock inte behandlas i den databas som regleras i den föreslagna lagen om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna. Riksbanken får således inte tillgång till de insamlade uppgifterna genom sin direktåtkomst till den databasen.

I den mån Riksbanken utöver den statistik som framställs av de insamlade uppgifterna även har behov av de insamlade uppgifterna i sig, kan SCB endast lämnas ut dem efter en sedvanlig sekretessprövning. Eftersom uppgifterna inte behandlas i databasen för övervakning och av tillsyn över finansmarknaderna omfattas uppgifterna inte av den särskilda sekretessbestämmelsen för den databasen. I stället ska bestämmelsen om statistiksekretess i 24 kap. 8 § OSL tillämpas. Det får till följd att uppgifterna vanligen torde kunna lämnas ut till en särskild statistikverksamhet hos Riksbanken, men inte till annan verksamhet hos Riksbanken.

Prop. 2013/14:161 I 6 kap. 9 § fjärde stycket riksbankslagen bemyndigas Riksbanken att meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet avseende bl.a. betalningsbalansstatistiken. Det bemyndigandet kan dock inte anses innefatta en rätt för Riksbanken att meddela föreskrifter om att uppgifterna ska lämnas till SCB, som är en myndighet under regeringen. Regeringen föreslår därför att Riksbanken särskilt bemyndigas att meddela sådana föreskrifter.

Det är inte en obligatorisk uppgift för SCB att biträda Riksbanken med insamling av uppgifter för betalningsbalansstatistiken. SCB kan däremot göra det inom ramen för sin uppdragsverksamhet. Innan Riksbanken meddelar föreskrifter om att uppgifter för betalningsbalansstatistiken ska lämnas till SCB är det därför lämpligt att Riksbanken kommer överens med SCB om att uppgifterna ska samlas in på det sättet. Såsom *Lagrådet* påpekat är det emellertid olämpligt att bemyndigandet för Riksbanken att meddela föreskrifter villkoras av en överenskommelse med SCB.

17 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De föreslagna lagbestämmelserna ska träda i kraft den 1 augusti 2014.

Regeringens bedömning: Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Utredningens förslag: Till skillnad från regeringen föreslår utredningen att de föreslagna lagbestämmelserna ska träda i kraft den 1 juli 2014. Utredningen har inte behandlat frågan om behovet av övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna: Bland remissinstanserna är det endast Svensk Försäkring som uttalar sig i frågan om de föreslagna bestämmelsernas ikraftträdande. *Svensk Försäkring* anser att tiden för att föra över insamling och lagring av uppgifter till SCB för försäkringsföretagen bör samordnas med genomförandet av Solvens II-direktivet. Det är inte rimligt om försäkringsföretagen ska behöva anpassa sig två gånger till nya system och nya blanketter m.m., i den mån detta skulle behövas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Regeringens förslag avseende en reglering för en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ger ett rättsligt ramverk för gemensam insamling och lagring av data för Riksbankens och Finansinspektionens övervakning och tillsyn. Mot bakgrund av det samarbete som redan sker mellan Riksbanken och SCB är det angeläget att en sådan reglering införs så snart som möjligt. Regleringen medför dock inte att Finansinspektionen från dagen för ikraftträdandet måste anlita SCB för sin insamling av finansiell information.

Svensk Försäkring anser att tiden för att föra över insamling och lagring av uppgifter till SCB bör samordnas med genomförandet av Solvens II-direktivet. Denna synpunkt och en rad andra aspekter på

nyttan och kostnaden med att anlita SCB har Finansinspektionen möjlighet att beakta vid bedömningen av vilka delar av den myndighetens datainsamlande som ska lämnas över till SCB och vid vilken tidpunkt det ska ske.

Regeringen anser inte att den föreslagna regleringen behöver förenas med några övergångsbestämmelser.

18 Konsekvenser

18.1 Ekonomiska konsekvenser

Regeringens förslag har inte någon nettopåverkan på statens budget. Kostnaderna för Riksbankens och Finansinspektionens insamling av finansiell information och för den gemensamma databasen finansieras genom ersättning från Riksbanken och genom avgifter från de företag som står under Finansinspektionens tillsyn.

De finansiella företag som lämnar uppgifter inom ramen för Riksbankens och Finansinspektionens periodiska uppgiftsinsamling berörs också av förslagen.

Regeringens förslag har ingen direkt inverkan på mängden av uppgifter som de finansiella företagen ska rapportera. Däremot ökar förslaget möjligheterna att ordna insamlingen av uppgifter och utbytet av uppgifter mellan de berörda myndigheterna på ett för företagen kostnadseffektivt sätt.

Det finns dock vissa hinder för att uppnå de kostnadsminskningar som en fullständig samordning av Riksbankens och Finansinspektionens uppgiftsinsamling skulle kunna ge. Den unionsrättsliga reglering som innefattar direkt tillämpliga rapporteringskrav på de finansiella företagen minskar utrymmet för att i Sverige samordna Riksbankens och Finansinspektionens uppgiftsinsamling, vilket bl.a. *Svensk Försäkring* framhåller. *Svenska Bankföreningen* nämner även att rapportering av stora exponeringar innehåller personuppgifter. Personuppgifter får enligt regeringens förslag inte behandlas i den gemensamma databasen.

Dessa omständigheter utesluter emellertid inte att vissa kostnadsminskningar kan göras. Den slutliga bedömningen av nyttan och kostnaderna med att anlita SCB för insamlingen av olika uppgifter ankommer det dock på Riksbanken och Finansinspektionen att göra inför myndigheternas ställningstagande till om de ska utnyttja den möjlighet att anlita SCB som den föreslagna regleringen ger.

18.2 Förslagets överensstämmelse med Sveriges skyldigheter som EU-medlem

Regeringens förslag lämnas inte för att fullgöra Sveriges skyldigheter som medlem i EU. Förslagen har inte någon inverkan på Sveriges möjligheter att fullgöra sina skyldigheter som EU-medlem.

Regeringens lagförslag föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014. Regeringens förslag ger rättsliga förutsättningar för att både Riksbanken och Finansinspektionen ska kunna anlita SCB för insamling av uppgifter från finansiella företag.

För den samverkan som redan sker mellan Riksbanken och SCB medför förändringen inte så stora praktiska konsekvenser. Detsamma gäller de företag som i dag lämnar uppgifter inom ramen för Riksbankens periodiska uppgiftsinsamling. Företagen lämnar redan sina uppgifter till SCB.

När det gäller Finansinspektionens periodiska uppgiftsinsamling är det rimligt att tänka sig att inspektionen tidigast från den 1 januari 2015 börjar anlita SCB för någon del av sin uppgiftsinsamling. Tiden fram till dess ger utrymme för ändringar i den inre organisationen hos SCB och information till de uppgiftslämnande företag som berörs. De uppgiftslämnande företag som berörs får också god tid på sig att anpassa sina tekniska system för rapportering till SCB i stället för till Finansinspektionen.

Huvudansvaret för att informera de uppgiftslämnande företagen ligger på Finansinspektionen. Det måste framgå av myndighetens föreskrifter om periodisk rapportering i vilka fall uppgifterna ska lämnas till SCB. Därutöver kan det vara lämpligt att i information på myndighetens hemsida och i brev eller liknande skriftlig information till de företag som berörs uppmärksamma dem på att uppgifterna ska lämnas till SCB. Finansinspektionen håller med viss regelbundenhet särskilda informationsmöten ("rapporteringsdagar") för de uppgiftslämnande företagen för att informera om ändringar i den periodiska rapporteringen. Dessa tillfällen är också viktiga för att sprida information.

18.4 Övriga konsekvenser

Regeringens förslag bedöms inte ha någon betydelse för den kommunala självstyrelsen, för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för de integrationspolitiska målen.

19.1 Förslaget till lag om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

1 §

Paragrafen, som anger att det hos SCB ska finnas en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna, behandlas i avsnitt 9.

Av bestämmelsen framgår att det är en obligatorisk uppgift för SCB att hålla en databas av det slag som anges i bestämmelsen. Det är dock Riksbanken och Finansinspektionen som genom föreskrifter avgör vilka uppgifter som ska behandlas i databasen.

Uttrycket ”behandla” är i den här bestämmelsen liksom i lagen i övrigt avsett att ha samma innebörd som i personuppgiftslagen, se avsnitt 6.5.2.

2 §

Paragrafen, som i tre punkter anger för vilka ändamål uppgifter får behandlas i databasen, behandlas i avsnitt 10.

Punkt 1 avser Riksbankens verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende (jfr 1 kap. 2 § tredje stycket riksbankslagen). I den verksamheten får anses ingå allt arbete hos Riksbanken för att övervaka stabiliteten i det finansiella systemet.

Punkt 2 avser Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag. I Finansinspektionens tillsyn ingår både arbetet för stabilitet i enskilda finansiella företag och arbetet för stabilitet i det finansiella systemet som helhet (jfr 1 § 1 och 3 förordningen med instruktion för Finansinspektionen).

Punkt 3 avser verksamhet för framställning av statistik hos såväl Riksbanken och Finansinspektionen som SCB. Uppgifter insamlade för renodlade statistikändamål får inte behandlas i databasen, se kommentaren till 3 §. Däremot får de uppgifter som databasen enligt 3–5 §§ får innehålla, dvs. uppgifter ursprungligen insamlade för övervaknings- och tillsynsändamål, även användas för framställning av statistik i den verksamhet för detta som bedrivs hos Riksbanken, Finansinspektionen och inte minst SCB.

Det bör påpekas att det förhållandet att de aktuella myndigheterna får utnyttja uppgifterna endast för vissa ändamål inte påverkar allmänhetens rätt att med stöd av offentlighetsprincipen få ta del av allmänna handlingar (se t.ex. prop. 1997/98:44 s. 44).

3 §

Paragrafen, som tillsammans med 4 och 5 §§ reglerar databasens innehåll, behandlas i avsnitt 11.

I bestämmelsen anges ett antal författningsbestämmelser som innehåller regler om skyldighet att lämna uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen. Endast uppgifter insamlade med stöd av dessa bestämmelser får behandlas i databasen.

Prop. 2013/14:161 Uppgiftsskyldigheten avser finansinstitut och andra företag som står under Finansinspektionens tillsyn samt svenska utgivare av värdepapper.

Punkt 1 gäller uppgifter insamlade med stöd av 6 kap. 9 § första och andra styckena riksbankslagen. Den paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheten för olika aktörer att lämna uppgifter till Riksbanken. I första och andra styckena regleras skyldigheten att lämna uppgifter som Riksbanken behöver för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna samt för att övervaka betalningssystemets stabilitet. Bestämmelser om vilka specifika uppgifter som olika företag ska lämna anges i föreskrifter som Riksbanken beslutar.

I 6 kap. 9 § tredje stycket riksbankslagen regleras skyldigheten att lämna uppgifter som behövs för Riksbankens betalningsbalansstatistik och statistik över utlandsställningen. Till skillnad från i första och andra styckena i samma paragraf gäller uppgiftsskyldigheten i tredje stycket uppgifter avsedda för renodlade statistikändamål. Uppgifter insamlade med stöd av första och andra styckena får behandlas i databasen, däremot inte uppgifter insamlade med stöd av tredje stycket.

Punkterna 2–11 gäller uppgifter som Finansinspektionen kan samla in med stöd av bestämmelser i olika lagar om finansiella företag och marknader. De lagrum som räknas upp i de nu berörda punkterna är sådana till vilka det är knutet dels ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten, dels en påföljd i form av förseningsavgift om uppgiftsskyldigheten inte fullgörs i rätt tid. Bestämmelser om vilka specifika uppgifter som olika företag ska lämna anges i föreskrifter som Finansinspektionen beslutar.

Punkt 12 gäller uppgifter som Finansinspektionen ska samla in med stöd av bestämmelser i EU:s kapitaltäckningsförordning. Bestämmelser om vilka specifika uppgifter som ska samlas in anges i s.k. tekniska standarder för genomförande som Europeiska kommissionen beslutar på förslag av EBA. Uppgifterna ska lämnas till varje medlemsstats behöriga myndighet. I Sverige är det Finansinspektionen som är behörig myndighet.

4 §

Paragrafen anger att endast uppgifter som har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering får behandlas i databasen. Paragrafen behandlas i avsnitt 11.

Databasen är avsedd för behandling av uppgifter, som lämpar sig för behandling med statistiska metoder. De lagrum som nämns i 3 § ger emellertid Riksbanken och Finansinspektionen rätt att begära in upplysningar av mycket olika karaktär. I 4 § anges därför att endast uppgifter som har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering får behandlas i databasen.

Med föreskrifter avses här föreskrifter som finns i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter.

Att föreskrifterna avser periodisk rapportering innebär att det av dem framgår med vilken periodicitet särskilt angivna uppgifter ska lämnas. Som exempel på föreskrifter om periodisk rapportering kan nämnas Riksbankens föreskrifter (RBFS 2010:1) om instituts rapportering av

Begränsningen till periodiskt insamlade uppgifter innebär att upplysningar som Riksbanken och framför allt Finansinspektionen begär in i ett särskilt fall för att få närmare kunskap om förhållandena i ett enskilt företag inte får behandlas i databasen, även om Riksbanken och Finansinspektionen i ett sådant fall skulle stödja sin begäran om upplysningar på en bestämmelse som nämns i 3 §.

Begränsningen till periodiskt insamlade uppgifter gäller uppgifter som har samlats in med stöd av de bestämmelser i riksbankslagen och de olika lagarna om finansiella marknader och företag som nämns i 3 § 1–11. När det gäller de bestämmelser i kapitaltäckningsförordningen som nämns i 3 § 12 finns det inte något behov av en sådan begränsning. De bestämmelserna är nämligen redan i sig utformade så att den för företagen bindande uppgiftsskyldighet som de kan ge upphov till endast kan avse periodisk rapportering.

5 §

I paragrafen anges att personuppgifter inte får behandlas i databasen. Paragrafen behandlas i avsnitt 11.

Med personuppgifter avses detsamma som i personuppgiftslagen. I 3 § den lagen definieras personuppgifter som all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet.

De allra flesta företag som är uppgiftsskyldiga enligt de bestämmelser som anges i 3 § är juridiska personer. Bland de uppgifter som företagen lämnar enligt de föreskrifter om periodisk rapportering som gäller för närvarande kan det i vissa fall förekomma uppgifter om fysiska personer. Dessa uppgifter får inte behandlas i databasen. Det kan även förekomma att fysiska personer som driver verksamhet i enskild firma är uppgiftsskyldiga exempelvis enligt lagen om försäkringsförmedling eller lagen om betaltjänster. Uppgifter om sådana företag anses som personuppgifter, se avsnitt 6.5.2, och får därför inte heller behandlas i databasen.

6 §

Paragrafen, som anger att Riksbanken ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen, behandlas i avsnitt 13.

Det finns inte någon legaldefinition av direktåtkomst. Den grundläggande innebörden anses dock vara att någon har direkt tillgång till någon annans register eller databaser och på egen hand kan söka efter information, dock utan att kunna påverka innehållet. Direktåtkomsten kan även ge användaren möjlighet att hämta information till sitt eget system och bearbeta den där (se t.ex. prop. 2011/12:157 s. 5 f.).

Direktåtkomsten innebär att Riksbanken får tillgång till de uppgifter som SCB samlar in med stöd av föreskrifter som Riksbanken beslutat. Databasen får även innehålla uppgifter som har samlats in med stöd av föreskrifter beslutade av Finansinspektionen. Direktåtkomsten innebär att Riksbanken får tillgång även till dessa uppgifter, vilket är ett av syftena med den föreslagna regleringen.

Prop. 2013/14:161 Att Riksbanken har direktåtkomst både i verksamheten för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende och i verksamheten för framställning av statistik innebär att uppgifterna i databasen, som samlas in för övervaknings- och tillsynsändamål, på ett enkelt sätt blir åtkomliga även i Riksbankens statistikverksamhet. Det omvända förhållandet – att uppgifter insamlade för renodlade statistikändamål blir åtkomliga i övervaknings- och tillsynsverksamhet – uppkommer inte, eftersom databasen inte får innehålla några uppgifter insamlade för renodlade statistikändamål.

7 §

Paragrafen anger att Finansinspektionen ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen på samma sätt som Riksbanken enligt 6 §, se kommentaren till den paragrafen.

8 §

Paragrafen anger att Riksbanken ska svara för den del av SCB:s kostnader som föranleds av att uppgifter som omfattas av 3 § 1, dvs. uppgifter enligt 6 kap. 9 § första och andra styckena riksbankslagen, lämnas till SCB i stället för till Riksbanken. Paragrafen behandlas i avsnitt 15.

Enligt den överenskommelse som för närvarande reglerar Riksbankens och SCB:s samverkan avseende insamling och bearbetning av uppgifter för Riksbankens övervakning av den finansiella stabiliteten (Avtal om finansmarknadsstatistik) ska Riksbanken ersätta SCB för SCB:s arbete med ett överenskommet belopp, se avsnitt 6.3.1. Den nya ordningen avses inte innebära någon förändring i detta avseende. Riksbanken ska således även i fortsättningen stå för de kostnader hos SCB som insamling och behandling av uppgifter åt Riksbanken ger upphov till. Även den nya ordningen förutsätter att myndigheterna kommer överens om vilket belopp som ska betalas. Det är Riksbanken som genom föreskrifter enligt 6 kap. 9 § fjärde stycket riksbankslagen avgör i vilken mån uppgiftslämnarna ska lämna uppgifterna direkt till SCB.

Enligt 1 kap. 1 § riksbankslagen får Riksbanken endast ta del i sådan verksamhet som enligt lag ankommer på Riksbanken. Den här paragrafen ger ett sådant lagstöd för att Riksbanken tar del i SCB:s anslagsfinansierade kostnader för insamling och behandling av uppgifter åt Riksbanken.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

6 kap. 10 §

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande för Riksbanken att meddela vissa föreskrifter i fråga om skyldigheten att lämna uppgifter till Riksbanken enligt 6 kap. 9 § första och andra styckena. Paragrafen behandlas i avsnitt 8.

I 6 kap. 9 § finns bestämmelser om skyldigheten att lämna uppgifter till Riksbanken. I första och andra styckena den paragrafen regleras skyldigheten att lämna uppgifter som Riksbanken behöver för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna samt för att övervaka betalningssystemets stabilitet. I tredje stycket regleras skyldigheten att lämna uppgifter som behövs för Riksbankens betalningsbalansstatistik och statistik över utlandsställningen. I fjärde stycket bemyndigas Riksbanken att besluta föreskrifter om uppgiftsskyldigheten.

I 6 kap. 10 § *första meningen* bemyndigas Riksbanken att föreskriva att skyldigheten att lämna uppgifter enligt 6 kap. 9 § första och andra styckena i vissa fall ska fullgöras genom att uppgifterna lämnas till SCB i stället för till Riksbanken. Det nya bemyndigandet ger Riksbanken möjlighet att överlämna arbetet med insamlingen av dessa uppgifter till SCB. Riksbanken får sedan tillgång till uppgifterna genom sin direktåtkomst till den databas som regleras i den nya lagen om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna, se 6 § den lagen.

I *andra meningen* anges att Riksbanken innan den meddelar föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas till SCB ska samråda med Finansinspektionen och SCB. Ett syfte med den ordningen för insamling och utbyte av uppgifter mellan myndigheterna är att uppgiftsinsamlingen i så hög grad som möjligt ska samordnas. Detta förutsätter att Riksbanken och Finansinspektionen samråder med varandra om vilka uppgifter respektive myndighet ska begära att företagen lämnar. Ett samråd måste även ske med SCB, eftersom uppgifterna även används för framställning av statistik, både den officiella statistik som SCB ansvarar för och den finansmarknadsstatistik som SCB framställer på uppdrag av Riksbanken.

6 kap. 11 §

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för Riksbanken att föreskriva att uppgifter för Riksbankens betalningsbalansstatistik och statistik över utlandsställningen ska lämnas till SCB i stället för till Riksbanken. Paragrafen behandlas i avsnitt 16.

I 6 kap. 9 § finns bestämmelser om skyldigheten att lämna uppgifter till Riksbanken. I tredje stycket regleras skyldigheten att lämna uppgifter som behövs för Riksbankens betalningsbalansstatistik och statistik över utlandsställningen. I fjärde stycket bemyndigas Riksbanken att besluta föreskrifter om uppgiftsskyldigheten.

I 6 kap. 11 § bemyndigas Riksbanken att föreskriva att skyldigheten att lämna uppgifter enligt 6 kap. 9 § tredje stycket i vissa fall ska fullgöras genom att uppgifterna lämnas till SCB i stället för till Riksbanken.

Prop. 2013/14:161 Bestämmelsen har utformats i överensstämmelse med *Lagrådets* synpunkt.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

10 kap. 2 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplysning om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter för Finansinspektionens tillsyn som ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån. Paragrafen behandlas i avsnitt 8.

10 kap. 11 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om avgiftsskyldighet och behandlas i avsnitt 15.

Ändringen innebär att avgifterna även kan användas för att finansiera SCB:s verksamhet enligt den nya lagen om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

13 kap. 3 a §

Paragrafen motsvarar den föreslagna 10 kap. 2 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3

13 kap. 16 §

Ändringen motsvarar den som föreslås i 10 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling Prop. 2013/14:161

7 kap. 4 a §

Paragrafen motsvarar den föreslagna 10 kap. 2 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3

7 kap. 7 §

Ändringen motsvarar den som föreslås i 10 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

5 kap. 11 a §

Paragrafen motsvarar den föreslagna 10 kap. 2 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3

6 kap. 10 §

Ändringen motsvarar den som föreslås i 10 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

10 kap. 16 a §

Paragrafen motsvarar den föreslagna 10 kap. 2 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3

10 kap. 20 §

Ändringen motsvarar den som föreslås i 10 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

23 kap. 2 a §

Paragrafen motsvarar den föreslagna 10 kap. 2 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3

23 kap. 12 §

Ändringen motsvarar den som föreslås i 10 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.9 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap. 4 a §

Paragrafen är ny och reglerar sekretesskyddet för de uppgifter som ingår i databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna. Paragrafen behandlas i avsnitt 12.

Sekretessbestämmelsen innebär att uppgifterna i databasen omfattas av ett skydd motsvarande det som gäller enligt 30 kap. 4 § när de förekommer i Riksbankens eller Finansinspektionens verksamhet för övervakning respektive tillsyn.

Till skillnad från i den bestämmelsen beskrivs de sekretessreglerade uppgifterna genom hänvisning till en krets av uppgiftsskyldiga. I denna krets ingår först och främst de som är skyldiga att lämna uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen. Utöver dem ingår även juridiska personer som Finansinspektionen kan ha begärt in uppgifter om från andra behöriga myndigheter inom det europeiska systemet för finansiell tillsyn med stöd av EU:s tillsynsförordning.

Eftersom databasen inte får innehålla några personuppgifter anger bestämmelsen, till skillnad från 30 kap. 4 §, inte något skydd för tredjemansuppgifter om personliga förhållanden.

Bestämmelsen är tillämplig på hela verksamheten med databasen. Det innebär att uppgifter som SCB har samlat in åt Riksbanken och Finansinspektionen, men ännu inte fört in i databasen omfattas av sekretesskyddet.

30 kap. 8 a §

Paragrafen är ny och innehåller en sekretessbrytande bestämmelse. Paragrafen behandlas i avsnitt 13.

Bestämmelsen innebär att uppgifter trots sekretessen enligt 30 kap. 4 a § får lämnas till Riksbankens och Finansinspektionens verksamheter för övervakning och tillsyn. Uppgifter får också lämnas till dessa båda myndigheters och SCB:s statistikverksamheter.

I 6 och 7 §§ den föreslagna lagen om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna föreskrivs att Riksbanken och Finansinspektionen ska ha direktåtkomst till databasen. Bestämmelsen i den här paragrafen innebär att uppgifter kan lämnas ut till dessa myndigheter även på andra sätt än genom direktåtkomst.

30 kap. 30 §

Paragrafen anger begränsningar i meddelarfriheten och behandlas i avsnitt 12.

I *första stycket* har 4 a § första stycket 2 lagts till i raden av lagrum som avser uppgifter vilka inte omfattas av meddelarfriheten. Ändringen innebär att de tredjemansuppgifter som kan förekomma i SCB:s verksamhet med databasen undantas från meddelarfriheten på samma sätt som gäller när motsvarande uppgifter förekommer i Riksbankens eller Finansinspektionens verksamhet för övervakning respektive tillsyn.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

8 kap. 2 a §

Paragrafen motsvarar den föreslagna 10 kap. 2 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3

8 kap. 7 §

Ändringen motsvarar den som föreslås i 10 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

Prop. 2013/14:161 19.11 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

14 kap. 5 a §

Paragrafen motsvarar den föreslagna 10 kap. 2 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3

14 kap. 7 §

Ändringen motsvarar den som föreslås i 10 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

5 kap. 2 a §

Paragrafen motsvarar den föreslagna 10 kap. 2 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3

5 kap. 7 §

Ändringen motsvarar den som föreslås i 10 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3.

Ikraftträdandebestämmelsen

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

19.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

13 kap. 6 a §

Paragrafen motsvarar den föreslagna 10 kap. 2 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3

13 kap. 15 §

Ändringen motsvarar den som föreslås i 10 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, se kommentaren i avsnitt 19.3.

Ikraftträdandebestämmelsen

Prop. 2013/14:161

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 17. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

Sammanfattning av betänkandet En databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (SOU 2012:79)

Uppdraget

Utredningens uppdrag består av två delar.

Den första delen av uppdraget gäller en översyn av finansmarknadsstatistiken och vilket ansvar Riksbanken, Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån (SCB) har i detta avseende enligt författningsreglering och avtal. Utredningen ska därvid analysera hur uppgifterna till statistiken samlas in samt hur de överförs mellan myndigheterna.

Med utgångspunkt i den genomförda översynen och analysen ska utredningen föreslå en ordning för att på ett effektivt sätt tillgodose de behov som finns av att producera statistik samt tillgodose Riksbankens och Finansinspektionens behov av uppgifter för sin övervakning och tillsyn.

Den andra delen av uppdraget innebär att utredningen ska analysera om det finns skäl att flytta ansvaret för den officiella statistiken för finansmarknaden från Finansinspektionen till SCB.

En ordning för effektiv insamling av finansiell information

Uppgiftsinsamling och överföring av uppgifter mellan myndigheterna

Både Riksbanken och Finansinspektionen har särskilda program för periodisk insamling av finansiell information. Riksbanken samlar in uppgifter varje månad. Finansinspektionens samlar in uppgifter kvartalsvis.

De uppgifter som Riksbanken samlar in är bl.a. avsedda att användas för övervakning av stabiliteten i det finansiella systemet.

De som lämnar uppgifter till Riksbanken är framför allt de drygt 170 monetära finansinstituten, dvs. banker, bostadsinstitut, finansbolag, kommun- och företagsfinansierande institut, monetära värdepappersbolag och monetära investeringsfonder (penningmarknadsfonder). De uppgifter som samlas in avser de monetära finansinstitutens tillgångar och skulder, in- och utlåning, räntesättning och utgivning av värdepapper. Uppgifterna samlas in på aggregerad nivå, vilket innebär att inga uppgifter om enskilda kunder lämnas till Riksbanken.

Som nämnts är det SCB som på Riksbankens uppdrag har hand om insamlingen av uppgifterna från företagen. SCB lämnar alla de insamlade uppgifterna till Riksbanken.

De uppgifter som Finansinspektionen samlar in är främst avsedda att användas för inspektionens tillsyn. Sammanlagt ca 500 banker, kreditmarknadsföretag, fondbolag, försäkringsföretag, värdepappersbolag och betaltjänstföretag lämnar periodiska rapporter till Finansinspektionen.

Olika typer av uppgifter samlas in beroende på vilken kategori av företag det gäller. Som exempel kan nämnas att från banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag samlas uppgifter in om deras utlåning nedbrutet till olika mindre kategorier. Bl.a. framgår hur utlåningen till icke-finansiella företag fördelar sig på olika branscher. Även Finansinspektionens insamling avser uppgifter på aggregerad nivå.

Finansinspektionen sköter själv insamlingen av uppgifter från företagen med undantag för vissa uppgifter från försäkringsbolag som SCB samlar in på uppdrag av Finansinspektionen. En stor del av de uppgifter som Finansinspektionen samlat in från företagen för sin tillsyn lämnar inspektionen även till SCB för att SCB ska kunna framställa den officiella statistik som Finansinspektionen ansvarar för.

Problem med den nuvarande ordningen

I dag använder Riksbanken och Finansinspektionen olika tekniska system för insamlingen av uppgifter. I de olika systemen används olika nomenklaturer. Detta försvårar insamlingen både för uppgiftslämnarna och för myndigheterna själva. De ökar även risken för kvalitetsbrister hos de insamlade uppgifterna.

Ett annat problem är att Riksbanken och Finansinspektionen samlar in delvis liknande uppgifter. Till största delen är det inte fråga om en ren dubbelinsamling, utan om insamling av uppgifter som är liknande, men som i någon mån skiljer sig åt. Bristen på harmonisering av uppgiftsinsamlandet medför en risk för att Riksbanken och Finansinspektionen utgår från uppgiftsunderlag som skiljer sig åt när de gör sina respektive analyser.

SCB samlar in uppgifter på Riksbankens uppdrag och lämnar dem sedan till Riksbanken. Dessa uppgifter används i Riksbankens övervakande verksamhet. Utlämnandet av uppgifterna torde därför inte vara förenligt med den bestämmelse i 24 kap. 8 § OSL om statistiksekretess som gäller i SCB:s verksamhet.

Det bör också uppmärksammas att det i SCB:s verksamhet är av stor vikt att uppgiftslämnare känner förtroende för att de uppgifter som lämnas till SCB endast används för statistikändamål. Statistiksekretessen är av central betydelse för det förtroendet.

Att SCB lämnar ut de uppgifter som samlas in från finansinstitut till Riksbanken är dock i praktiken inte något problem för dessa uppgiftslämnare, eftersom de ändå skulle vara skyldiga att lämna uppgifterna till Riksbanken om Riksbanken begärde det.

Överväganden avseende en ny ordning för insamling och utbyte av uppgifter

Utredningen anser att följande utgångspunkter bör vara vägledande vid utformningen av en ny ordning för insamling och utbyte av uppgifter på finansmarknadsområdet.

- Myndigheternas uppgifter bör vara författningsreglerade.

- Insamling och utbyte av uppgifter måste vara förenliga med den EU-rättsliga regleringen.
- SCB:s särskilda kompetens när det gäller insamling och bearbetning av stora mängder uppgifter bör få användas.
- Uppgifter insamlade för statistikändamål bör inte få användas för tillsyn eller övervakning.
- Samordning av Riksbankens och Finansinspektionens uppgiftsinsamling bör underlättas.
- Riksbankens och Finansinspektionens uppgiftsutbyte bör underlättas.
- Sekretessen för uppgifter i tillsynsverksamhet bör inte bli strängare.

Överväganden avseende den rättsliga regleringen

Utredningen föreslår att såväl Riksbankens som Finansinspektionens uppgiftsinsamling ska kunna skötas av SCB. Uppgifterna ska lagras i en särskild databas hos SCB som Riksbanken och Finansinspektionen har tillgång till.

Databasen ska regleras i en särskild lag, benämnd lagen om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Tillåtna ändamål för behandling av uppgifter i databasen ska vara sammanställning och analys av information som behövs i

- Riksbankens verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende,
- Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, samt
- Riksbankens, Finansinspektionens och SCB:s verksamhet för framställning av statistik.

Databasens innehåll, dvs. vilka uppgifter som får behandlas i databasen, avgränsas på tre sätt.

En första avgränsning innebär att endast uppgifter som samlats in med stöd av bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till Riksbanken och Finansinspektionen för deras övervakning och tillsyn får behandlas i databasen. Detta innebär att uppgifter som samlats in för rena statistikändamål inte får behandlas i den.

En andra avgränsning är att endast sådana uppgifter som har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering får behandlas i databasen. Uppgifter som Riksbanken och Finansinspektionen samlar in i samband med en fördjupad granskning av ett enskilt företag får alltså inte lagras i den.

En tredje avgränsning innebär att personuppgifter inte får behandlas i databasen.

Inom ramen för de uppgifter som får behandlas i databasen blir det sedan Riksbanken och Finansinspektionen som genom föreskrifter närmare anger vilka uppgifter som ska behandlas i den. Den nya lagen innehåller bemyndiganden att besluta både sådana föreskrifter och föreskrifter om att de uppgiftsskyldiga ska lämna uppgifterna till SCB i stället för till Riksbanken respektive Finansinspektionen.

Enligt den nya lagen ska Riksbanken och Finansinspektionen ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen. Det innebär att de båda

myndigheterna har direkt tillgång till uppgifterna och på egen hand kan söka efter information, dock utan att kunna påverka innehållet i databasen.

Prop. 2013/14:161
Bilaga 1

Utredningen föreslår också en ny bestämmelse i OSL som innebär att uppgifterna i SCB:s verksamhet enligt den nya lagen omfattas av sekretess motsvarande den som gäller när uppgifterna förekommer i Riksbankens och Finansinspektionens verksamhet.

Ansvar för den officiella statistiken för finansmarknaden

Statistikverksamheten hos Finansinspektionen

Enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken är Finansinspektionen statistikansvarig myndighet för den officiella statistiken inom ämnesområdet Finansmarknad.

Det stora flertalet uppgifter som ligger till grund för den officiella statistiken för det här ämnesområdet samlas emellertid in av SCB. Det gäller inte minst de uppgifter som behövs för statistikprodukten Finansräkenskaperna. Vissa uppgifter till statistiken samlar Finansinspektionen själv in.

Statistikframställningen sker hos SCB på uppdrag av Finansinspektionen. De uppgifter som Finansinspektionen har samlat in och som behövs för statistikframställningen överlämnar inspektionen till SCB.

De uppgifter som ligger till grund för den officiella statistiken för finansmarknaden används även vid framställning av annan statistik hos SCB. Detta gäller särskilt Finansräkenskaperna, som är av stor betydelse vid framställningen av Nationalräkenskaperna som ingår i SCB:s statistikansvar. Det gäller också Riksbankens betalningsbalansstatistik som SCB både samlar in uppgifter till och producerar på uppdrag av Riksbanken.

Finansräkenskaperna, Nationalräkenskaperna och Betalningsbalansen hänger nära samman. Vissa saldon i de olika statistikprodukterna ska stämma överens.

Överväganden

Det förhållandet att SCB använder en stor del av de uppgifter som samlas in för den officiella statistiken för finansmarknaden vid framställningen av annan statistik, inte minst Nationalräkenskaperna, och att Finansräkenskaperna och Nationalräkenskaperna hänger nära samman talar för att SCB bör vara statistikansvarig myndighet även för ämnesområdet Finansmarknad.

Ett samlat ansvar och en samlad styrning av framställningen av Nationalräkenskaperna och Finansräkenskaperna innebär att nödvändig harmonisering kan göras och att statistikens kvalitet kan förbättras. Det ger också bättre förutsättningar för kontinuerlig utveckling av statistiken och för kostnadseffektivitet.

Prop. 2013/14:161 Bilaga 1 Till detta ska läggas att huvuddelen av uppgifterna kommer från undersökningar som SCB ansvarar för och att SCB redan framställer statistiken.

Utredningen föreslår därför att ansvaret för finansmarknadsstatistiken i fortsättningen ska ligga på SCB.

Lagförslag i betänkandet En databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (SOU 2012:79)

Prop. 2013/14:161
Bilaga 2

Förslag till lag om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § För Riksbankens övervakning av och Finansinspektionens tillsyn över finansmarknaderna ska det hos Statistiska centralbyrån finnas en särskild samling uppgifter som får behandlas för de ändamål som anges i 2 § (databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna).

Ändamål

2 § Uppgifter får behandlas i databasen för sammanställning och analys av information som behövs i

1. Riksbankens verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende,
2. Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, samt
3. Riksbankens, Finansinspektionens och Statistiska centralbyråns verksamhet för framställning av statistik.

Databasens innehåll

3 § I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 6 kap. 9 § första och andra styckena lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
2. 10 kap. 2 § lagen (2004:46) om investeringsfonder,
3. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
4. 7 kap. 4 § lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
5. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
6. 10 kap. 15 § första stycket och 16 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar,
7. 23 kap. 2 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
9. 14 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
10. 8 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar, och
11. artikel 95, 96, 383, 403, 417, 418 och 436 av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 000/2012 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag¹.

¹ KOM(2011) 452 slutlig.

4 § Uppgifter som avses i 3 § 1–10 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

5 § Personuppgifter får inte behandlas i databasen. Med personuppgifter avses detsamma som i personuppgiftslagen (1998:204).

Direktåtkomst

6 § Riksbanken ska i sin verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende och i sin verksamhet för framställning av statistik ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen.

7 § Finansinspektionen ska i sin verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag och i sin verksamhet för framställning av statistik ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen.

Bemyndiganden

8 § Riksbanken får meddela föreskrifter om vilka av de uppgifter som omfattas av 3 § 1 som ska behandlas i databasen och om att uppgifterna ska lämnas till Statistiska centralbyrån i stället för till Riksbanken. Riksbanken ska samråda med Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån innan den meddelar sådana föreskrifter.

9 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka av de uppgifter som omfattas av 3 § 2–11 som ska behandlas i databasen och om att uppgifterna ska lämnas till Statistiska centralbyrån i stället för till Finansinspektionen. Finansinspektionen ska samråda med Riksbanken och Statistiska centralbyrån innan sådana föreskrifter meddelas.

Kostnader

10 § Riksbanken ska svara för den del av Statistiska centralbyråns kostnader för insamling och behandling av uppgifter som föranleds av Riksbankens föreskrifter med stöd av 8 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank¹ ska införas två nya paragrafer, 6 kap. 10 och 11 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

10 §

Av lagen (2014:000) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna framgår att Riksbanken får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 9 § första och andra styckena ska lämnas till Riksbanken i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

11 §

Riksbanken får efter överenskommelse med Statistiska centralbyrån meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 9 § tredje stycket ska lämnas till Riksbanken i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

¹ Lagen omtryckt 1999:19.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att det i lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder ska införas en ny paragraf, 10 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

2 a §

Av lagen (2014:000) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska införas en ny paragraf, 13 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

3 a §

Av lagen (2014:000) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 3 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling ska införas en ny paragraf, 7 kap. 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

4 a §

Av lagen (2014:000) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 4 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om
särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Prop. 2013/14:161
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat ska införas en ny paragraf, 5 kap. 11 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

11 a §

Av lagen (2014:000) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 10 och 11 §§ ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar ska införas en ny paragraf, 10 kap. 16 a §, samt närmast före 10 kap. 16 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

*Databasen för övervakning av och
tillsyn över finansmarknaderna*

16 a §

*Av lagen (2014:000) om databas
för övervakning av och tillsyn över
finansmarknaderna framgår att
regeringen eller, efter regeringens
bemyndigande, Finansinspektio-
nen får meddela föreskrifter om att
vissa uppgifter som enligt 15 §
första stycket och 16 § ska lämnas
till Finansinspektionen i stället ska
lämnas till Statistiska central-
byrån.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Prop. 2013/14:161
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska införas en ny paragraf, 23 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

2 a §

Av lagen (2014:000) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2010:751) om betaltjänster ska införas en ny paragraf, 8 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 a §

*Av lagen (2014:000) om databas
för övervakning av och tillsyn över
finansmarknaderna framgår att
regeringen eller, efter regeringens
bemyndigande, Finansinspektio-
nen får meddela föreskrifter om att
vissa uppgifter som enligt 2 § ska
lämnas till Finansinspektionen i
stället ska lämnas till Statistiska
centralbyrån.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Härigenom föreskrivs att det i försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska införas en ny paragraf, 14 kap. 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

5 a §

Av lagen (2014:000) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 5 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2011:755) om elektroniska pengar ska införas en ny paragraf, 5 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

2 a §

Av lagen (2014:000) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 30 kap. 30 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 30 kap. 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

4 a §

Sekretess gäller i Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

1. för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos den som Riksbankens respektive Finansinspektionens verksamhet avser, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, och

2. för uppgift om affärs- eller driftförhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som Riksbankens respektive Finansinspektionens verksamhet avser.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

30 §

Den tystnadsplikt som följer av 2 § första stycket första meningen, 4 § första stycket 2, 12 § första stycket och andra stycket 2, 13 §, 15 § första stycket 2, 23 § första stycket 2 och 27 § första stycket 2 och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 9 § andra meningen, 14 § andra meningen, 26 § andra meningen eller 29 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 2 § första stycket första meningen, 4 § första stycket 2, 4 a § första stycket 2, 12 § första stycket och andra stycket 2, 13 §, 15 § första stycket 2, 23 § första stycket 2 och 27 § första stycket 2 och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 9 § andra meningen, 14 § andra meningen, 26 § andra meningen eller 29 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra upp-

Den tystnadsplikt som följer av 24 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än affärs- och driftförhållanden för den som trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

Den tystnadsplikt som följer av 18 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om en enskilds personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarligt men.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Efter remiss har yttrande över betänkandet En databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (SOU 2012:79) kommit in från Riksbanken, Ekobrottsmyndigheten, Konsumentverket, Datainspektionen, Pensionsmyndigheten, Riksgäldskontoret, Finansinspektionen, Konjunkturinstitutet, Sjunde AP-fonden, Kammarkollegiet, Statistiska centralbyrån, Finansbolagens förening, Fondbolagens förening, Regelrådet, Svenska Bankföreningen, Svenska försäkringsförmedlares förening och Svensk Försäkring.

Tredje AP-fonden, Burgundy AB, Euroclear Sweden AB, Nasdaq OMX Stockholm AB, Nordic Growth Market NGM AB, Näringslivets regelnämnd, Svenska Fondhandlareföreningen och Svenska Riskkapitalföreningen har inbjudits att lämna synpunkter men har avstått från att yttra sig eller inte hörts av.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § För Riksbankens övervakning av och Finansinspektionens tillsyn över finansmarknaderna ska det hos Statistiska centralbyrån finnas en särskild samling uppgifter som genom automatiserad behandling används för de ändamål som anges i 2 § (databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna).

Ändamål

2 § Uppgifter får behandlas i databasen för sammanställning och analys av information som behövs i

1. Riksbankens verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende,
2. Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, samt
3. Riksbankens, Finansinspektionens och Statistiska centralbyråns verksamhet för framställning av statistik.

Databasens innehåll

3 § I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 6 kap. 9 § första och andra styckena lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
2. 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
3. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
4. 7 kap. 4 § första stycket lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
5. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
6. 10 kap. 15 § första stycket och 16 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar,
7. 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
9. 14 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
10. 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar
11. 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, och
12. artiklarna 99–101, 394, 415, 416, 430 och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om

4 § Uppgifter som avses i 3 § 1–11 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

5 § Personuppgifter får inte behandlas i databasen. Med personuppgifter avses detsamma som i personuppgiftslagen (1998:204).

Direktåtkomst

6 § Riksbanken ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen i bankens verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende och i bankens verksamhet för framställning av statistik.

7 § Finansinspektionen ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen i inspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och i inspektionens verksamhet för framställning av statistik.

Kostnader

8 § Riksbanken ska svara för den del av Statistiska centralbyråns kostnader som föranleds av att uppgifter som avses i 3 § 1 lämnas till Statistiska centralbyrån i stället för till Riksbanken.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

¹ EUT L 176, 27.6.2013, s. 1 (Celex 32013R0575).

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank¹ ska införas en ny paragraf, 6 kap. 10 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

10 §

Riksbanken får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 9 § första och andra styckena ska lämnas till Riksbanken i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån. Innan Riksbanken meddelar sådana föreskrifter ska banken samråda med Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån.

11 §

Riksbanken får efter överenskommelse med Statistiska centralbyrån meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 9 § tredje stycket ska lämnas till Riksbanken i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

¹ Lagen omtryckt 1999:19.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Prop. 2013/14:161
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹

dels att 10 kap. 11 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 10 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

2 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § första stycket ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

11 §²

Fondbolag samt förvaltningsbolag och fondföretag som anges i 1 § första stycket ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet.

Fondbolag samt förvaltningsbolag och fondföretag som anges i 1 § första stycket ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

² Senaste lydelse 2008:282.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 13 kap. 16 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 13 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

3 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 3 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

16 §

Kreditinstitut och utländska kreditinstitut med filial här i landet *skall* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet. Detsamma gäller sådana företag som avses i 4 kap. 3 § och som har filial här i landet.

Kreditinstitut och utländska kreditinstitut med filial här i landet *ska* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.* Detsamma gäller sådana företag som avses i 4 kap. 3 § och som har filial här i landet.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2005:405) om försäkringsförmedling

dels att 7 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 7 kap. 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

4 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 4 § första stycket ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

7 §

Försäkringsförmedlare, sådana utländska försäkringsförmedlare som har inrättat filial här enligt 3 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 § och försäkringsföretag *skall* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet med anknytning till denna lag.

Försäkringsförmedlare, sådana utländska försäkringsförmedlare som har inrättat filial här enligt 3 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 § och försäkringsföretag *ska* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet med anknytning till denna lag *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

dels att 6 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 5 kap. 11 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

11 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 10 och 11 §§ ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

6 kap.

10 §

Ett institut eller ett försäkringsföretag som står under tillsyn enligt denna lag *skall* bekosta Finansinspektionens verksamhet *med årliga avgifter.*

Om Finansinspektionen vid tillsynen enligt denna lag behöver anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga, *skall* kostnaden för detta betalas av det institut eller det försäkringsföretag som tillsynen avser.

Ett institut eller ett försäkringsföretag som står under tillsyn enligt denna lag *ska med årliga avgifter* bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Om Finansinspektionen vid tillsynen enligt denna lag behöver anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga, *ska* kostnaden för detta betalas av det institut eller det försäkringsföretag som tillsynen avser.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

dels att 10 kap. 20 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 10 kap. 16 a §, samt närmast före 10 kap. 16 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

***Databasen för övervakning av
och tillsyn över finansmarknaderna***

16 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 15 § första stycket och 16 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

20 §

Institut som står under tillsyn enligt denna lag *skall* bekosta Finansinspektionens verksamhet *med årliga avgifter*.

Om Finansinspektionen behöver anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga vid tillsynen enligt denna lag, *skall* kostnaden för detta betalas av det institut som tillsynen avser.

Institut som står under tillsyn enligt denna lag *ska med årliga avgifter* bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna*.

Om Finansinspektionen behöver anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga vid tillsynen enligt denna lag, *ska* kostnaden för detta betalas av det institut som tillsynen avser.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att 23 kap. 12 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 23 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

2 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § första stycket ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

12 §

Värdepappersinstitut, börser, clearingorganisationer samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige *skall* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet.

Värdepappersinstitut, börser, clearingorganisationer samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige *ska* med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 30 kap. 30 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 30 kap. 8 § ska lyda ”Sekretessbrytande bestämmelser”,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 30 kap. 4 a och 8 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

4 a §

Sekretess gäller hos Statistiska centralbyrån i dess verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

1. för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos den som är skyldig att lämna uppgifter för tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, och

2. för uppgift om affärs- eller driftförhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den uppgiftsskyldige.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

8 a §

Sekretess enligt 4 a § första stycket hindrar inte att en uppgift lämnas till

1. Riksbanken i dess verksamhet för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende,

2. Finansinspektionen i dess verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, eller

3. Riksbanken, Finansinspektionen eller Statistiska central-

30 §

Den tystnadsplikt som följer av 2 § första stycket första meningen, 4 § första stycket 2, 12 § första stycket och andra stycket 2, 13 §, 15 § första stycket 2, 23 § första stycket 2 och 27 § första stycket 2 och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 9 § andra meningen, 14 § andra meningen, 26 § andra meningen eller 29 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 2 § första stycket första meningen, 4 § första stycket 2, 4 a § första stycket 2, 12 § första stycket och andra stycket 2, 13 §, 15 § första stycket 2, 23 § första stycket 2 och 27 § första stycket 2 och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 9 § andra meningen, 14 § andra meningen, 26 § andra meningen eller 29 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 24 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än affärs- och driftförhållanden för den som trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

Den tystnadsplikt som följer av 18 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om en enskilds personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarligt men.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Härigenom föreskrivs att det i fråga om lagen (2010:751) om betal-
tjänster

dels att 8 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 8 kap. 2 a §, av följande
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 a §

*Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer med-
delar föreskrifter om att vissa
uppgifter som enligt 2 § ska
lämnas till Finansinspektionen i
stället ska lämnas till Statistiska
centralbyrån.*

7 §

Betalningsinstitut och registre-
rade betaltjänstleverantörer ska
med avgifter bekosta Finans-
inspektionens verksamhet.

Betalningsinstitut och registre-
rade betaltjänstleverantörer ska
med avgifter bekosta Finans-
inspektionens verksamhet *samt
Statistiska centralbyråns verksam-
het enligt lagen (2014:000) om en
databas för övervakning av och
tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)
dels att 14 kap. 7 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 14 kap. 5 a §, av följande
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

5 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 5 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

7 §

Försäkringsföretag ska med avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet.

Försäkringsföretag ska med avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:755) om elektroniska pengar

dels att 5 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 5 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

2 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 2 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

7 §

Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska med avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet.

Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska med avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

dels att 13 kap. 15 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 13 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

6 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt 6 § första stycket ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

15 §

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag samt underrättelser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 345/2013 av den 17 april 2013 om europeiska riskkapitalfonder och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013 om europeiska fonder för socialt företagande.

För Finansinspektionens tillsyn enligt denna lag ska AIF-förvaltare som anges i 1 § betala en årlig avgift.

För Finansinspektionens tillsyn enligt denna lag *samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:000) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna*, ska AIF-förvaltare som anges i 1 § betala en årlig avgift.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2014-02-12

Närvarande: F.d. justitieråden Torgny Håstad och Sten Heckscher samt justitierådet Göran Lambertz.

En databas för översyn av och tillsyn över finansmarknaderna

Enligt en lagrådsremiss den 30 januari 2014 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna,
2. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
3. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
4. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
5. lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
6. lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
7. lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar,
8. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
9. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
10. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
11. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043),
12. lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
13. lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättsakkunnige Axel Hanson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen om Sveriges riksbank

6 kap. 11 §

Enligt bestämmelsen bemyndigas Riksbanken att meddela vissa föreskrifter. Bemyndigandet är dock villkorat av en överenskommelse med Statistiska centralbyrån. Det är olämpligt att villkora ett sådant bemyndigande, och villkoret bör därför tas bort.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 mars 2014

Närvarande: statsrådet Björklund, ordförande, och statsråden Ask, Larsson, Erlandsson, Hägglund, Björling, Ohlsson, Norman, Attefall, Engström, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt, Arnholm, Svantesson

Föredragande: statsrådet Norman

Regeringen beslutar proposition 2013/14:161 En databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lag (1988:1385) om Sveriges riksbank	6 kap. 10 och 11 §§	
